

Jaarrapport 2022

Stichting Bravoo
Kaatsheuvel, 22 juni 2023

Het bestuur van de Stichting Bravoo biedt u hierbij het jaarrapport 2022 aan. Het jaarrapport bestaat uit:

- Bestuursverslag, inclusief Verslag Raad van toezicht
- Jaarrekening

Bestuursverslag 2022

Inclusief verslag intern toezicht

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Het schoolbestuur	5
Profiel	6
Organisatie	7
Verantwoording van het beleid	11
Onderwijs & Kwaliteit	11
Personeel & Professionalisering	26
Toekomstige ontwikkelingen	28
Uitkeringen na ontslag	29
AVG	30
Huisvesting & Facilitaire zaken	32
Financieel beleid	33
Continuïteitsparagraaf	36
Verantwoording van de financiën	40
Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	40
Staat van baten en lasten en balans	42
Financiële positie	45
Verslag intern toezicht	47
Jaarverslag GMR 2022-2023	50
1. Inleiding	51
2. Missie en visie	51
3. Wie heeft er zitting in de GMR?	52
4. Taakverdeling en aandachtsgebieden GMR	52
5. Vergaderdata GMR 2022-2023	53
6. Werkwijze GMR	53
7. Overleg met Raad van Toezicht	53
8. Medezeggenschapsreglement, statuut en huishoudelijk reglement	53
9. Kalender GMR	53
10. Begroting GMR	54
Jaarrekening 2022	55

Voorwoord

Het bestuur van Stichting Bravoo biedt u hierbij het jaarverslag 2022 aan. Het jaarverslag bestaat uit:

- Bestuursverslag
- Verslag Raad van toezicht
- Jaarrekening

Het rapport bestaat uit een balans per 31 december 2022 en een exploitatierekening over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022, welke beide zijn voorzien van de nodige specificaties en toelichtingen. Het rapport inzake de jaarrekening maakt onderdeel uit van het jaarverslag.

Ook in het verslagjaar kregen wij wederom vanwege Covid-19 te maken met onderwijs op afstand, teamvergaderingen werden vergaderingen in MS Teams en interne audits werden verschoven naar een later moment in de hoop dat het "nieuwe normaal" collegiale bezoeken weer mogelijk maakte. Kwartaalgesprekken met directeuren over schoolontwikkeling gingen ook nog vaak digitaal. Collega's hielden goed in de gaten of er geen kinderen uit beeld verdwenen en er is steeds goed contact geweest met gemeenten, inspectie en leerplicht. Onze scholen hebben ook in het verslagjaar gewerkt aan plannen in het kader van het Nationale Programma Onderwijs (NPO). Gelukkig constateer ik dat onze medewerkers steeds beter een weg in die hele lastige situatie hebben gevonden. Een periode dat ouders wederom hebben mogen ervaren dat het vak van leerkracht een echte professie is.

Het verslagjaar stond voor Bravoo voor een groot deel ook in het teken van het nieuwe Koersplan 2022-2026 dat in het najaar werd vastgesteld. Via inspiratiesessies met in- en externe betrokkenen zijn hiervoor bouwstenen opgehaald. Daarnaast werden onze scholen in Dongen (Biezenkring en Westerkim) en in 's Gravenmoer (Springplank) geconfronteerd met een (grote) instroom van leerlingen door het sluiten per 1 augustus 2022 van de Noorderpoort (Initia). Deze instroom is voor zowel ouders als kinderen vlekkeloos verlopen.

Ik sluit af met de constatering dat alle medewerkers van Bravoo zich voortreffelijk hebben ingezet in dit verslagjaar waarvoor ik ook op deze plaats mijn grote waardering uitspreek!

Kaatsheuvel, 22 maart 2023

Drs. R. Venema,
Voorzitter College van Bestuur

Het schoolbestuur

Stichting Bravoo (BRAbants Verenigd Openbaar Onderwijs) is met ingang van 1 januari 2006 ontstaan na fusie van de besturen van de openbare basisscholen in de gemeenten Dongen, Geertruidenberg, Loon op Zand, en Waalwijk. In december 2021 zijn de statuten -na goedkeuring door de 4 gemeenteraden- geactualiseerd en afgestemd op de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen die op 1 juli 2021 in werking is getreden. Stichting Bravoo is statutair gevestigd in de gemeente Loon op Zand. Het bestuurskantoor van Stichting Bravoo is met ingang van 28 oktober 2018 gevestigd aan de Dodenauweg 2, 5171 NG te Kaatsheuvel. Het bestuur van stichting Bravoo heeft het beheer over 10 scholen voor openbaar basisonderwijs op 14 locaties.

Op het bestuurskantoor zijn werkzaam: voorzitter CvB (1,0 fte), beleidsmedewerker Onderwijs en Kwaliteit (0,8 fte, tevens DBG-er (Deskundige Bevoegd Gezag)), beleidsmedewerker Personeel en organisatie (0,7 fte), Bestuurssecreresse (1,0 fte, tevens Preventiemedewerker en Security Officer), controller (1,0 fte) en medewerker financiële administratie (0,6 fte). De personeels- en salarisadministratie is gedurende het gehele kalenderjaar 2022 ondergebracht bij ONS administratiekantoor te Heerlen.

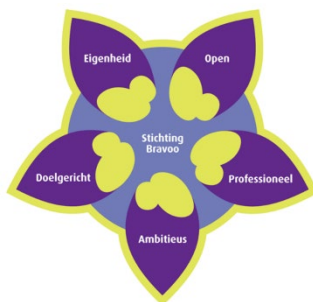
Het directeurenoverleg (DO), waarin alle directeuren zitting hebben, fungeert voor het College van Bestuur (CvB) als klankbord. In 2022 hebben er, al dan niet digitaal, maandelijks regulier ingeplande directievergaderingen plaatsgevonden.

Daarnaast vindt er periodiek overleg plaats in het overleg dat de voorzitter College van Bestuur heeft met een directeur namens het directeurenberaad, de beleidsmedewerkster Onderwijs en Kwaliteit en de Bestuurssecreresse.

PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

DNA en merkidentiteit

Open, professioneel, ambitieus, doelgericht en eigen; dat zijn de unieke kenmerken van Bravoo in een notendop. Kernwaarden die tot in de poriën van onze organisatie zijn doorgedrongen. Het zijn deze waarden op grond waarvan Bravoo besluiten neemt en waarop we als organisatie en medewerkers kunnen worden aangesproken. Een sterke merkidentiteit als gezamenlijk kompas voor nu en naar de toekomst.

Onze missie: waarom bestaan wij?

- Wij bieden kwalitatief hoogwaardig openbaar basisonderwijs aan voor kinderen van alle culturen en alle gezindten.
- Wij gaan daarbij uit van de uniciteit van ieder kind en streven naar de optimale ontwikkeling van de talenten. Met het oog daarop bieden wij een rijke en uitdagende leeromgeving aan en is ouderparticipatie een onmisbaar element van het beleid.
- Wij besteden structurele aandacht aan kwaliteitsverbetering en innovatie en werken daarbij vanuit het model van de lerende organisatie.

Onze visie: waarheen gaan wij?

Onderwijs

- Onderwijs is de professionele ondersteuning van de ontwikkeling van kinderen, speciaal gericht op de verwerving van vaardigheden, kennis en inzicht die voor succesvol participeren in een complexe en kennisintensieve samenleving nodig zijn.

Samenleving

- Onderwijs rust kinderen actief toe met inzicht en respect voor de verscheidenheid aan levensbeschouwelijke oriëntaties die zich binnen en buiten de school manifesteren en levert op deze wijze een bijdrage aan acceptatie, respect en tolerantie binnen de samenleving.

Partners

- Onderwijs geeft vorm aan actieve samenwerking met ouders, zodat onderwijs en opvoeding elkaar kunnen aanvullen. De betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind(eren) is essentieel en wij werken aan een optimale afstemming van de wederzijdse verwachtingen tussen ouders en schoolteam.
- Bravoo wil een actieve partner zijn in het regionale onderwijsveld en onderhoudt daartoe betekenisvolle samenwerkingsverbanden met andere organisaties op het gebied van onderwijs en opvoeding. Wij zoeken actief naar strategische allianties met andere organisaties op het gebied van openbaar (primair) onderwijs.

Koersplan

In ons Koersplan 2019-2023 staan de volgende toekomstuitspraken centraal:

- Bravoo biedt boeiend, eigentijds en duurzaam onderwijs voor doeners en denkers
- Alle ouders participeren in de scholen van Bravoo
- Bravoo betekent een leven lang leren, met en van elkaar
- Bravoo staat voor verbinding met de omgeving
- Bravoo blijft in alle opzichten een gezonde organisatie

In vijf ontwikkelteams, bestaande uit directeuren, is hier ook in het verslagjaar verder aan gewerkt. Om de verbinding met de schoolplannen nog beter tot stand te brengen is de looptijd van ons huidige Koersplan met een jaar verkort en is het nieuwe Koersplan eind 2022 vastgesteld. Op deze wijze kunnen scholen hun schoolplan, dat in augustus 2023 aan de inspectie aangeboden wordt, afstemmen op het Bravoo Koersplan 2022-2026.

Toegankelijkheid & toelating

Iedereen is welkom op een openbare school en zeker op een school van de stichting Bravoo. Wij onderschrijven het grondbeginsel van het openbaar onderwijs en dragen dit ook uit. Dit houdt niet in dat wij automatisch elk kind dat aangemeld wordt ook *kunnen* toelaten c.q. plaatsen. Hierover bestaan soms misverstanden met potentiële ouders. Dit plaatst onze directeuren dan voor dilemma's en problemen. Landelijk bestaat het beeld dat openbare scholen geen leerlingen kunnen/mogen weigeren. Met ons document Toelatingsbeleid (februari 2018) willen wij voor alle Bravoo scholen duidelijkheid verschaffen hoe wij nu en in de toekomst om zullen gaan met aanname en toelating zonder afbreuk te doen aan het openbare karakter van onze stichting en de scholen.

ORGANISATIE

Contactgegevens

Naam: Stichting Bravoo
 Bestuursnummer: 41435
 Adres: Dodenauweg 2
 5171 NG Kaatsheuvel
 Telefoonnummer: 0416-283103
 E-mail: info@stichtingbravoo.nl
 Website: www.stichtingbravoo.nl

Bestuur

Naam	Functie	Nevenfuncties betaald / onbetaald
Drs. R. Venema	Voorzitter CvB	Lid deelnemersraad SWV LHA, onbetaald Lid vereniging SWV RSV Breda, onbetaald Lid Adviescollege PO/GO CED-groep, onbetaald

Scholen

Het bestuur van Stichting Bravoo heeft het beheer over 10 scholen voor openbaar primair onderwijs op 14 locaties.

Nr.	School	Brinnummer	Adres	Postcode	Plaats
1.	Obs De Springplank	04GF	Grutterijstraat 22	5109 TG	's-Gravenmoer
2.	Obs Villa Vlinderhof hoofdlocatie	08EE	Cornelis Verhoevenstraat 25	5146 DD	Waalwijk
3.	Obs Villa Vlinderhof locatie Rembrandt	08EE	Rembrandtlaan 18	5161 ES	Sprang – Capelle
4.	Obs Van der Heijden	08SY	Mendelssohnstraat 59	5144 GE	Waalwijk
5.	Obs De Radonkel	08SY01 (nevenvestiging)	Burgemeester Krijgsmansgeerde 43	4942 AV	Raamsdonksveer
6.	Obs De Krullebaar	09EI	Schrevelstraat 54	5161 AE	Sprang-Capelle
7.	Obs De Biezenkring	09QZ	Veld 40	5103 HG	Dongen
8.	Obs De Hoef-Hugo locatie De Hoef	09RG	Burgemeester Teijssenlaan 33	5142 PG	Waalwijk

9.	Obs De Hoef-Hugo locatie De Hugo	09RG	Kastanjelaan 2	5143 CZ	Waalwijk
10.	Obs Westerkim	10KX	Vermeerstraat 1	5102 DC	Dongen
11.	Obs De Touwladder	18KV	Hei-akker 34	5171 WS	Kaatsheuvel
12.	Obs De Start	18KV01 (nevenvestiging)	Middelstraat 22	5176 NJ	De Moer
13.	Obs De Vlinderboom	18MF	Tamboerstraat 1	5175 TE	Loon op Zand
14.	Obs Den Bussel	22KS	Paulus Potterplein 2	5171 XJ	Kaatsheuvel

Organisatiestructuur

De dagelijkse leiding van de scholen ligt in handen van de schooldirecteuren. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de statuten en verder uitgewerkt in:

- Bestuursreglement
- Managementstatuut Raad van Toezicht
- Profiel Raad van Toezicht
- Profiel College van Bestuur
- Reglement Raad van Toezicht
- Toezichtskader (vastgesteld in 2018 en aangepast in 2021)
- Procuratieregeling

Schooldirecteuren leggen onder andere door middel van schriftelijke kwartaalrapportages verantwoording af aan de voorzitter College van Bestuur.

Conform het model "Afstemming intern en extern toezicht Stichting BRAVOO" overlegt het College van Bestuur met de wethouders van onderwijs van de gemeenten waartoe de scholen van Stichting Bravoo behoren. Het College van Bestuur legt de raad de begroting en het jaarverslag voor en brengt jaarlijks verslag uit omtrent zijn werkzaamheden. Het College van Bestuur besteedt daarbij in ieder geval aandacht aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Het verslag wordt bekend gemaakt. In 2022 heeft er een keer overleg plaatsgevonden, te weten in juni over het jaarverslag. Vanwege de interne planning wordt in de toekomst het overleg over de (meerjaren) begroting in januari van het daarop volgende jaar gehouden.

Extern toezichthoudend orgaan (per 31 december 2022)

De portefeuillehouders (wethouders van Onderwijs) van de vier gemeenten:

- mw. D. Kunst (Dongen)
- mw. A. van Rooij (Geertruidenberg)
- mw. S. Mandemakers (Loon op Zand)
- mw. D. Odabasi (Waalwijk)

De belangrijkste taak van de Raad van Toezicht is, het uitzetten van de kaders waarbinnen het College van Bestuur in samenwerking met de directeuren van de scholen het beleid verder dient te concretiseren en binnen de organisatie uit te dragen. Regelmatig vindt er een toetsing plaats of de uitgezette acties tot het beoogde resultaat hebben geleid. De Raad van Toezicht belegt hiertoe periodiek een vergadering met het College van Bestuur.

Raad van Toezicht (per 31 december 2022):

- mw. B. Baelemans
- mw. N. Fouchier
- dhr. W. Dankers
- dhr. W. van den Elsen (voorzitter)
- dhr. M. Liebrechts

Er is voor de Raad van Toezicht een lijst van aftreden opgesteld. Op het moment dat er zich een vacature voordoet, wordt een kandidaat gezocht waarbij de benodigde competenties vooraf zijn beschreven. Kandidaten

zullen door middel van een schrijven in (o.a.) regionale dagbladen worden opgeroepen te reageren. Er waren in 2022 geen vacatures voor de RvT.

De (gemeenschappelijke) medezeggenschap

Op elke Bravoo-school is de medezeggenschapsraad (MR) een belangrijke gesprekspartner voor het team en directie van de school. Dat geldt ook voor de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) op bestuursniveau. De GMR fungeert voor het bestuur als een gelijkwaardige gesprekspartner en als klankbord. In overleg wordt het beleid toelicht en alle argumenten besproken. Altijd in goede harmonie en met wederzijds respect voor elkaars positie.

De GMR bestaat uit:

Saskia Jansen (P-GMR)

Kevin Janssen (P-GMR)

Saskia Struijlaart (P-GMR)

Tessa Brust (O-GMR)

Eline van Gelder (O-GMR, voorzitter)

Arjen Kroon (O-GMR)

Johan Ramstijn (O-GMR)

Het Jaarverslag GMR is als bijlage 1 toegevoegd.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de (horizontale) dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
Gemeente Dongen	Lokale Educatieve Agenda (LEA) Oekraïense leerlingen Door discontinuïteit in het bestuur bij een van de collega-schoolbesturen is er in het verslagjaar weinig inhoudelijk overleg geweest
Gemeente Geertruidenberg	Lokale Educatieve Agenda (LEA) Oekraïense leerlingen Inzet gemeentelijke NPO-gelden VVE-beleid: proces i.s.m. Oberon
Gemeente Loon op Zand	Lokale Educatieve Agenda (LEA), 4 programmalijnen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Goed omgaan met gedragsproblematiek en voorkomen van uitval 2. Versterking doorgaande lijn kindcentra en taalontwikkeling 3. Aandacht preventie: eerste 6 weken aandacht voor de gouden regels Oekraïense leerlingen Op basis van een geactualiseerde leerlingprognose wordt het kwadrantenmodel (2013) losgelaten en gaan we uit van 5 (i.p.v. 4) basisscholen in de kern Kaatsheuvel.
Gemeente Waalwijk	Lokale Educatieve Agenda (LEA), 2 programmalijnen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Preventie en veiligheid 2. VVE-Waalwijk Taalrijk Inzet gemeentelijke NPO-gelden Oekraïense leerlingen
SWV PO LHA	Evaluatieverslag Passend Onderwijs Stichting Bravoo masterclasses en Leernetwerken 2022-2023
SWV PO-30-03 RSV Breda	Uitvoeringsagenda 2022 Ondersteuningsplan 2023-2027

Klachtenbehandeling

In het verslagjaar zijn er geen formele klachten binnengekomen.

Juridische structuur

Bravoo is een stichting.

Governance

In het kader van governance heeft B&T in 2022 een scholing voor CvB en RvT verzorgd, gericht op de visie en werkwijze van de RvT van Bravoo. Tevens is de bestaande "Gesprekscyclus en procedure t.a.v. ontwikkeling en beoordeling CvB" door B&T geactualiseerd.

Functiescheiding

Belangrijk onderdeel van het wetsontwerp over "governance" in het onderwijs, bekend onder de titel "goed bestuur, goed onderwijs", betreft de verplichte scheiding tussen bestuur en intern toezicht. Het wetsvoorstel kent dwingendrechtelijke bepalingen over de taken waarmee de interne toezichthouder/het toezichthoudend orgaan is belast. De vorm waarin organisaties de scheiding van bestuur en intern toezicht regelen is echter vrij. Dat kan via een functionele scheiding of via een organieke scheiding (het Raad van Toezicht-model). Bravoo heeft voor deze laatste gekozen.

Code Goed Bestuur

Op Stichting Bravoo is de Code Goed bestuur in het primair Onderwijs van de PO-Raad van toepassing.

Verantwoording van het beleid

ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

In het kwaliteitszorgdocument 'Regie op onderwijskwaliteit' is beschreven op welke manier Stichting Bravoo cyclisch en systematisch werkt aan het verbeteren van de onderwijskwaliteit.

Kwaliteitszorg is 'het totaal van activiteiten, procedures en instrumenten, die bedoeld zijn om op een permanente, systematische en cyclische wijze de kwaliteit van het onderwijs en de organisatie te bepalen, te beheersen, te bewaken, te borgen en te verbeteren'. Dit komt concreet neer op het beantwoorden van de volgende vragen van de kwaliteitscyclus:

- Doen we de goede dingen?
- Doen we de dingen goed?
- Hoe weten we dat?
- Vinden anderen dat ook?
- Wat doen we met die kennis en informatie?

Schematisch weergegeven:

Daarbij moet gezegd worden dat Kwaliteitszorg in onze ogen veel meer is dan een optelsom van procedures, systemen en metingen. Het is de motor voor onderwijsontwikkeling en de basis voor professionele samenwerking. Kwaliteitszorg is een persoonlijke houding van waaruit je samen probeert het elke dag een stukje beter te doen. Een houding die maakt dat je successen kunt vieren en tegelijk het ook durft te benoemen en te leren van de keren dat het niet lukt. Een houding ook die ervoor zorgt dat je elke dag weer recht in de spiegel kunt kijken. Omdat je je daarmee op een open, samenwerkingsgerichte en integere manier inzet voor de ontwikkeling van onderwijs en de ontwikkeling van leerlingen.

In 2020 is begonnen met het werken in ontwikkelteams. Ieder beleidsterrein, waaronder "Onderwijs & Kwaliteit", heeft een ontwikkelteam dat bestaat uit een afvaardiging van directeuren en de beleidsmedewerker. In dit ontwikkelteam is een ambitiekaart opgesteld, gekoppeld aan het Koersplan, met daarin een jaarplanning, waarop alle punten ten behoeve van ontwikkeling van kwaliteitsbeleid staan. Eenmaal per week is er een bestuurskantooroverleg, waarin relevante zaken vanuit de

ontwikkelteams worden besproken of zaken worden voorbereid ter bespreking in de ontwikkelteams. De voorzitters van deze teams presenteren de voortgang in directie-overleggen en desgevraagd in de GMR of RvT.

Elk kwartaal wordt een verslag gemaakt over de voorgaande periode, en één keer per jaar het bestuursverslag, waarin naast de financiële stand van zaken ook de inhoudelijke ontwikkelingen m.b.t. Onderwijs en Kwaliteit binnen Bravoo worden gevolgd en gerapporteerd.

Om zicht te houden op de onderwijskwaliteit worden met directeuren kwartaalgesprekken gevoerd. Wanneer risico's gesignaleerd worden, wordt door de directeur een plan van aanpak geschreven, worden interventies uitgevoerd en worden maandelijkse voortgangsgesprekken gehouden.

- Verwijzing

Het document 'Regie op Onderwijskwaliteit; op naar kwaliteitsverbetering' is op te vragen bij het bestuur.

Doelen en resultaten

In het Bravoo-document 'Analyse van de onderwijskwaliteit' zijn de doelen en resultaten op het gebied van onderwijskwaliteit beschreven, gebruikmakend van de 4D's (Data, Duiden, Doelen, Doen). Hieronder maken we zichtbaar waar de doelen uit voortgekomen zijn en wat de huidige status is.

Aan het stellen van onderstaande doelen wordt waar nodig een kostenraming gekoppeld en meegenomen in de begroting van het betreffende jaar.

Naar aanleiding van het inspectierapport van mei 2019:

Doel	Doen	Stand van zaken	Status
Bravoo heeft de doelmatigheid van bestedingen en de verantwoording daarop beschreven in het jaarverslag	De RvT besteedt aandacht aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop. Het bestuur besteedt aandacht aan de besteding en de verantwoording van de middelen voor passend onderwijs.		Doel is behaald.
Verder versterken van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle ketenpartners in de regio om kinderen zo goed mogelijk voor hun toekomst toe te rusten.	Bravoo werkt binnen de Deelnemersraad (DR) actief mee aan een wijkgerichte benadering naar inclusiever onderwijs en geeft hier binnen het eigen bestuur vorm aan.	De gebieden zijn ingedeeld. Er vinden gesprekken plaats met Deskundigen Bevoegd Gezag (DBG) per gebied over de kansen en knelpunten per gebied. Verder zijn er bijeenkomsten gepland voor directeuren, Intern Begeleiders (IB) en DBG-ers per gebied voor nadere kennismaking en afstemming.	Proces loopt nog.
Er zijn meer specialisten binnen de organisatie met een rol binnen het ontwikkelbeleid.	Ontwikkelbeleid opstellen en in gang zetten. Afname audits en Competentie Thermometers (CT) voortzetten volgens vastgestelde cyclus.	Deelname is met 38% toegenomen en wordt zeer gewaardeerd. Dit blijkt uit de evaluatie door de coördinatoren. Beleidsnotitie is opgesteld. Cyclus audits en CT weer opgepakt na corona.	Proces loopt nog.
Bravoo heeft de eigen ambities helder beschreven.	Bravoo Monitor Kwaliteit Jaarplannen ontwikkelteams (OT); goed volgen	Cyclisch proces wat verder geoptimaliseerd is. In september is de Koersplanperiode 2022-2026 gestart en	Doel is behaald.

		sindsdien wordt met ambitiekaarten gewerkt.	
Ouders en leerlingen zijn betrokken bij samenstelling van het nieuwe koersplan.	Inspiratiesessies met ouders en kinderen om huidige plan te evalueren, maatschappelijke ontwikkelingen te benoemen en vooruit te kijken naar de toekomst.	In maart-mei 2022 hebben deze sessies plaatsgevonden. Samenvattingen zijn gemaakt en input meegenomen in concept Koersplan 2022-2026.	Doel is behaald.
Het werken als Professionele Leergemeenschap (PLG) met sterk onderwijskundig leiderschap staat.	Versterken tandem directie - IB	3 themabijeenkomsten voor directie-IB gehad. Ook voor nieuwe schooljaar gepland.	Proces loopt. Volgende stap: clusterbenadering scholen.

Naar aanleiding van interne audits:

Doel	Doen	Stand van zaken	Status
Bij de follow-up bezoeken scoort elke indicator minimaal voldoende.	Follow-up bezoeken (audits) inplannen met een duidelijke agenda.	Er is een planning gemaakt, die we door corona hebben moeten bijstellen.	Proces loopt nog.
Er is een verschuiving zichtbaar van voldoende naar ruim voldoende/goed.		Door corona zijn een aantal follow-up bezoeken uitgesteld. Inmiddels loopt de afname weer volgens planning.	Proces loopt nog.
In 2023 zijn 3 van onze scholen excellent.	Expertise binnen de scholen vergroten en deze breder inzetten. Interne audit afnemen ter voorbereiding aanvraag inspectiebezoek.	Door corona heeft het aanvragen van een inspectiebezoek geen prioriteit gehad. Bij 1 school is inmiddels een interne audit ter voorbereiding op inspectiebezoek voor oordeel 'goed' afgenomen. 1 school heeft de aanvraag uitgesteld i.v.m. ziekte directeur. 1 school heeft i.v.m. huidige kwetsbaarheid het traject (tijdelijk) stopgezet.	Proces loopt nog.
Het leren van en met elkaar, schooloverstijgend, heeft zichtbaar vorm gekregen in leerkringen en aanbod (ontwikkelbeleid).	Op basis van ontwikkelingsvraagstukken en expertise scholen met elkaar verbinden (leren van en met elkaar).	Er zijn op expertise leerkringen in Teams aangemaakt, waar documenten gedeeld en informatie uitgewisseld kan worden. Aanbod Bravoo ontwikkelcampus is opgezet en uitgevoerd.	Doel is behaald.
Scholen hebben gedifferentieerd ondersteuning vanuit het bestuur.	'Risico'-scholen maken een concreet plan van aanpak (verbeterplan) en met hen worden, naast de kwartaalgesprekken, maandelijks gerichte ontwikkelgesprekken ingepland.	Dit schooljaar was dat nodig voor 3 scholen. Alle 3 de scholen zijn aangemeld voor het GWGB+ traject van de PO-raad en worden van daaruit ondersteund. Bij 1 school is daarnaast begeleiding met Deep Democracy ingezet.	Doel is behaald.
Er zijn gericht scholen en mensen aan elkaar gekoppeld om ontwikkeling te bevorderen.	Clusterbenadering onderzoeken.	Er zijn clusters gevormd. Tijdens de MT-tweedaagse in juni is een dagdeel gewerkt aan het formuleren van uitdagingen en oplossingen en is een plan van aanpak gemaakt voor het eerste half jaar.	Doel is behaald.

Naar aanleiding van de bestuursaudit:

Doel	Doen	Stand van zaken	Status
In de volgende fase is kwaliteitszorg verder doorontwikkeld en is gewerkt aan 'grotere' externe ambities (maatschappelijke vraagstukken)	We zullen tijd en ruimte nemen om het ingezette traject op kwaliteitszorg goed te implementeren.	Ontwikkelteams (OT's) geëvalueerd. Nieuwe OT's zijn gevormd op de beleidsterreinen Onderwijs & Kwaliteit, Personeel en Organisatie.	Proces loopt nog.
De koersuitspraken en de vertaling daarvan in streefdoelen zijn concreter, doelgerichter (ambities) en staan meer met elkaar in verbinding.	In het komende Koersplan wordt de stip op de horizon op bestuurlijk niveau zichtbaarder gemaakt en richtinggevende uitspraken worden geconcretiseerd.	Het Koersplan 2022-2026 is gereed. Beeldvorming op de toekomstuitspraken is tot stand gekomen tijdens de Management tweedaagse in juni 2022 en is zichtbaar gemaakt in vier visualisaties. De toekomstuitspraken zijn uitgewerkt in ambitiekaarten.	Doel is behaald.
De samenhang met andere besturen is versterkt.	Bij regionale vraagstukken worden partners actief opgezocht.	De deelnemersraad stuurt op een gebiedsgerichte benadering. Clusters zijn gevormd, kennismakingsgesprekken hebben plaatsgevonden en er zijn afspraken gemaakt over het vervolg.	Proces loopt nog.
Er is back-up georganiseerd voor het geval Deskundige Bevoegd Gezag (DBG)/ beleidsmedewerker Onderwijs en Kwaliteit uitvalt.	Back-up voor DBG en beleidsmedewerker Onderwijs en Kwaliteit beleggen bij 2 directeuren.	Back-up voor DBG en beleidsmedewerker Onderwijs en Kwaliteit is belegd bij 2 directeuren.	Doel is behaald.
De tandem directie – Intern Begeleider (IB) is versterkt.	Directeuren en IB-ers krijgen gerichte (gezamenlijke) opdrachten/scholing, waarbij ze als tandem op moeten treden. Dit is vast onderdeel binnen de kwartaalgesprekken.	3 Directeuren-IB bijeenkomsten schooljaar 21-22. 1 gezamenlijke scholing Parnassys/ Mijn schoolplan. Bij risico-scholen gesprekken met directie en IB.	Proces loopt nog.

Naar aanleiding van de Competentie Thermometer:

Doel	Doen	Stand van zaken	Status
Einde schooljaar 2021-2022 is bij elke leerkracht in L10-8/L11-8 of hoger de CT afgenomen. 80% van deze groep is eind 2023 op alle 3 de onderdelen minimaal vakbekwaam.	De CT-cyclus uit 'Regie op onderwijskwaliteit' wordt uitgevoerd. Directeuren nemen de CT-analyse van hun school mee in de schoolontwikkeling en volgen de ontwikkeling van de leerkrachten binnen de gesprekkencyclus.	In totaal zijn nu 69 assessments afgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • 80% is vakinhoudelijk vakbekwaam • 83% is vakdidactisch vakbekwaam • 97% is pedagogisch minimaal vakbekwaam. • 86% is volledig vakbekwaam • Bij alle mensen die een follow-up assessment hebben gehad, is ontwikkeling zichtbaar. 	Proces loopt nog. Doel 80% vakbekwaam is behaald. Doel alle leerkrachten in deze doelgroep een assessment afgenomen door corona uitgesteld.
Einde schooljaar 2021-2022 is bij elke leerkracht in L10-4/L11-4 t/m L10-7/L11-7 de CT afgenomen. 85% van deze groep is eind 2023 op alle 3 de onderdelen minimaal basisbekwaam.	De CT-cyclus uit 'Regie op onderwijskwaliteit' wordt uitgevoerd.	11 assessments basisbekwaam afgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • 55% al volledig vakbekwaam • 91% minimaal basisbekwaam • 9% op 1 onderdeel startbekwaam. Voor deze leerkracht loopt een verbetertraject. 	Proces loopt nog. Doel 85% basisbekwaam behaald. Doel alle leerkrachten in deze doelgroep een assessment afgenomen door corona uitgesteld.

Overige ontwikkelingen

Door de sluiting van basisschool De Noorderpoort in Dongen (Stichting Initia) is het leerlingenaantal op De Biezenkring, Westerkim en de Springplank procentueel behoorlijk toegenomen. Dat heeft veel gevraagd op het gebied van communicatie en heeft geleid tot zorgvuldige afwegingen in het kader van Zorgplicht en Passend Onderwijs. Om te zorgen dat het proces van integratie goed zou verlopen is doelgericht geïnvesteerd in:

- Heldere wederzijdse verwachtingen
- Groepsdynamiek
- Teamcultuur

Toekomstige ontwikkelingen

Er worden een aantal ontwikkelingen verwacht, die mogelijk leiden tot aanpassingen van het gevoerd beleid:

- Werken vanuit een clusterbenadering van scholen om kwetsbaarheid te verkleinen;
- Onderzoek naar fusiemogelijkheden vanuit de gedachte "we repareren het dak terwijl het droog is";
- Onderzoek naar integrale samenwerking tussen onderwijs en kinderopvangorganisatie;
- Aanscherping waarderingskader inspectie op het gebied van:
 - Burgerschap
 - Basisvaardigheden taal en rekenen.

Onderwijsresultaten

Vanuit de inspectie zijn zes toetsen geaccepteerd om de eindopbrengsten van leerlingen te meten. Vijf van onze scholen hebben gekozen voor de eindtoets IEP, twee scholen voor de eindtoets Route 8, één school heeft de AMN gemaakt en vijf scholen namen de Centrale Eindtoets van Cito af. Het is niet meer mogelijk de ruwe scores te vergelijken, aangezien alle toetsen andere cijfers hanteren. Wel spreken alle toetsen dezelfde taal als het gaat om de referentieniveaus. Hieronder een overzicht van behaalde percentages op de referentieniveaus van 2022 in relatie tot de inspectienorm en de Bravoo-norm, rekening houdend met de schoolweging.

Een paar opmerkingen vooraf:

- De schoolweging is voor de Hoef & Hugo apart bepaald. De scores zijn niet losgekoppeld en dus alleen bij Hoef & Hugo ingevuld.

- De resultaten met een * zijn van groepen met minder dan 10 leerlingen. Het gemiddelde is daarmee niet altijd representatief.

School	Weging t.b.v. 1S/2F	School score 1F	Onderwijs-inspectie 1F	Bravoo 1F	School-score 1S/2F	Onderwijs-inspectie 1S/2F	Bravoo 1S/2F
	2021 - 2022		Signaleringswaarde % ≥ 1F	Signaleringswaarde % ≥ 1F LG		Signaleringswaarde % ≥ 1S/2F	Signaleringswaarde % ≥ 1S/2F LG
Villa Vlinderhof	27,8	98,5	85	95	72,1	52,1	62,0
Vlinderboom	28,0	93,7	85	95	52,4	50,6	61,1
Springplank	28,2	94,4*	85	95	70,4*	50,6	61,1
De Start	29,6	100*	85	95	66,7*	49,0	59,2
Touw ladder	30,0	97,6	85	95	76,2	47,3	58,3
Biezenkring	30,4	95,0	85	95	58,1	47,3	58,3
Hoef & Hugo	30,8	94,7	85	95	54,3	47,3	58,3
Krullevaar	32,0	89,5	85	95	45,6	43,5	55,3
Den Bussel	31,8	95,7	85	95	60,3	45,5	55,8
Hoef & Hugo	32,3		85	95		43,5	55,3
Radonkel	34,7	84,1*	85	95	31,7*	39,5	51,0
Vd Heijden	37,2	93,1	85	95	40,3	33,9	46,0
Westerkim	39,5	89,4*	85	95	42,4*	30,3	43,7

Kijkend naar het gemiddelde over 3 jaren dan zien we het volgende beeld (Bron: Vensters.nl):

Wat is het percentage leerlingen dat het fundamentele niveau (1F) heeft behaald op de scholen onder het bestuur ten opzichte van vergelijkbare scholen in Nederland?

School	% 1F behaald (over drie schooljaren)	Schoolweging (gemiddelde)	Aantal leerlingen (gemiddelde)
OBS de Start	100,0% 95,6%	29,6	4,3
OBS VILLA VLINDERHOF kindcentrum	98,5% 96,4%	27,8	59,3
OBS de Touw ladder	97,6% 95,6%	29,8	23,3
Openbare Basisschool Den Bussel	95,7% 94,7%	31,8	38,3
Openbare Basisschool De Biezenkring	95,0% 95,4%	30,5	24,7
Openbare Basisschool de Hoef & Hugo	94,7% 95,4%	30,9	54,7
Openbare Basisschool De Springplank	94,4% 96,0%	28,7	6,0
OJBS de Vlinderboom	93,7% 96,0%	28,0	7,0
Openbare Basisschool Van der Heijden	93,1% 91,9%	36,7	8,0
Openbare basisschool De Krullevaar	89,5% 94,7%	31,2	6,3
Basisschool Westerkim	89,4% 89,6%	39,3	14,7
Openbare Basisschool De Radonkel	84,1% 92,9%	34,7	7,0

Legenda % 1F behaald

- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Onder signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Signaleringswaarde inspectie (85,0%)
- Gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging

Wat is het percentage leerlingen dat het streefniveau (1S/2F) heeft behaald op de scholen onder het bestuur ten opzichte van vergelijkbare scholen in Nederland?

School	% 1S/2F behaald (over drie schooljaren)	Schoolweging (gemiddelde)	Aantal leerlingen (gemiddelde)
OBS de Touw ladder	76,2% 59,2%	29,8	23,3
OBS VILLA VLINDERHOF kindcentrum	72,1% 62,0%	27,8	59,3
Openbare Basisschool De Springplank	70,4% 61,1%	28,7	6,0
OBS de Start	66,7% 59,2%	29,6	4,3
Openbare Basisschool Den Busseel	60,3% 55,8%	31,8	38,3
Openbare Basisschool De Biezenkring	58,1% 58,4%	30,5	24,7
Openbare Basisschool de Hoef & Hugo	54,3% 58,4%	30,9	54,7
OJBS de Vlinderboom	52,4% 61,1%	28,0	7,0
Openbare basisschool De Krullevaar	45,6% 55,8%	31,2	6,3
Basisschool Westerkim	42,4% 43,7%	39,3	14,7
Openbare Basisschool Van der Heijden	40,3% 48,4%	36,7	8,0
Openbare Basisschool De Radonkel	31,7% 51,0%	34,7	7,0

Legenda % 1S/2F behaald

- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Onder signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Signaleringswaarde inspectie (afhankelijk van schoolweging)
- Gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging

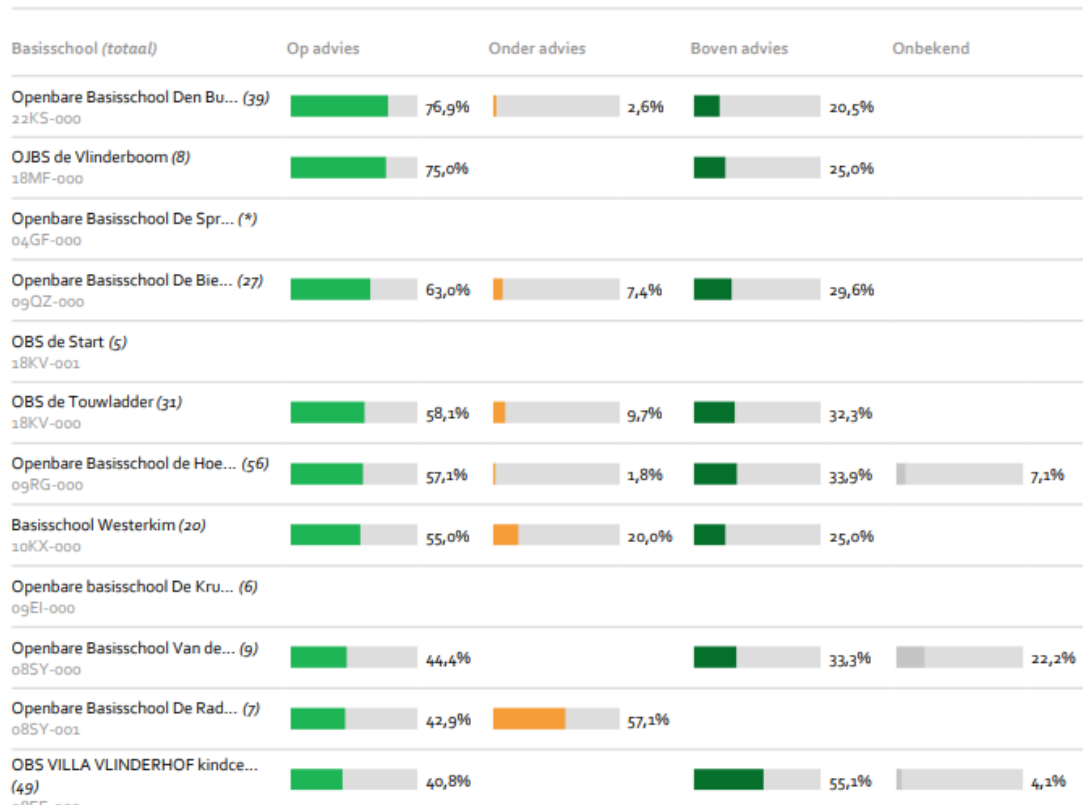
- [Verwijzing](#)

De onderwijsresultaten en doorstroom per school zijn ook terug te vinden op scolenopdekaart.nl.

Doorstroom

Het is belangrijk te weten of de kinderen na groep 8 op de goede plek terecht zijn gekomen in het voortgezet onderwijs. We gebruiken daarvoor twee gegevens: Wat was het schooladvies en waar zitten de kinderen na 3 jaar in het Voortgezet Onderwijs. De gegevens komen van Vensters.nl

Zitten de leerlingen die in 2018-2019 naar het voortgezet onderwijs uitstroomden na 3 jaar op, onder of boven het schooladvies?

* De gegevens worden niet getoond omdat de groep leerlingen die is doorgestroomd naar het voortgezet onderwijs kleiner is dan vijf.

Onderwijs aan nieuwkomers

Bravoo biedt op al haar scholen structureel ondersteuning aan nieuwkomers en kinderen met een taalachterstand. In de gemeenten Waalwijk en Loon op Zand gebeurt dit via het project Taalimpuls.

Daarvoor is een aantal taalbegeleiders werkzaam. Dit zijn leerkrachten en logopedisten met een ruime ervaring in taalondersteuning aan taalzwakke leerlingen en nieuwkomers. Ze hebben een grote kennis van methodes en kennen de doorgaande leerlijnen in verschillende groepen. Deze taalbegeleiders bieden aan nieuwkomers (groep 1/2 2x p.w. 30 min., groep 3t/m8 2x p.w. 45 minuten) hulp door, na beoordeling, individueel en/of in groepjes, taalondersteuning aan de leerling(en) te geven dat zoveel mogelijk aansluit bij wat er in de groep gebeurt. Daarnaast adviseren ze de leerkracht met betrekking tot het observeren, het vaststellen van de beginsituatie/niveau, het inventariseren van onderwijsbehoeften wat betreft het taalonderwijs en het aanschaffen van geschikt materiaal enz.

Taalimpuls wordt geboden voor groep 1-2, groep 3 en groep 5. Tot de doelgroep behoren:

- Kleuters met een taalachterstand.
- Kinderen met een VVE indicatie vanuit GGD.
- Taalzwakke leerlingen die gesignaleerd worden door de leerkracht n.a.v. een observatie instrument.

Doel van Taalimpuls:

- Groep 1-2: Vergroten van de passieve/actieve woordenschat, taal/rekenbegrippen en woordgebruik. Verbeteren luisterhouding.
- Groep 3: Vergroten van de passieve en actieve woordenschat en uitdrukkingen, ten einde een tekst beter te kunnen begrijpen (denk ook aan bijwoorden, voegwoorden, tijds- en plaats bepalende woorden, woorden m.b.t. hoedanigheid). Oefeningen m.b.t. zinsbouw en verhaal analyse. Oefenen spontane spraak. Begrijpend luisteren.
- Groep 5: Vergroten van de passieve en actieve woordenschat, uitdrukkingen en achtergrondkennis, hetgeen belangrijk is voor het begrijpen en verwerken van leerstof en het begrijpen van de wereld om hen heen. De

leerlingen krijgen de woorden aangeboden in een betekenisvolle context van een aantal wereldoriëntatiethema's. Ook willen we een onderzoekende, nieuwsgierige houding van de kinderen stimuleren door zich vragen te leren stellen en zelfonderzoek te doen. Er is dan ook aandacht voor opzoekvaardigheden en verwerkingsvaardigheden. Ook het presenteren van zelfonderzoek wordt gestimuleerd.

Daarnaast is van mei 2022 t/m einde schooljaar op Obs de Touw ladder onderwijs geboden aan een groep Oekraïense leerlingen. Deze leerlingen zijn in september 2022 ingestroomd in reguliere groepen op diverse scholen in de gemeente Loon op Zand.

Internationalisering

'De wereld wordt kleiner en absolute grenzen vervagen. Door kennis te maken met andere landen en mensen uit verschillende culturen leren kinderen veel over de ander en zichzelf. Dit geeft leerlingen een streepje voor in onze internationale samenleving' (Bron: <https://www.nuffic.nl/onderwerpen/beginnen-met-internationalisering/beginnen-met-internationalisering-in-het-primair>). Deze uitspraak sluit naadloos aan bij de kernwaarden voor openbaar onderwijs, die wij als stichting nastreven.

Bravoo heeft geen bovenschools beleid op het thema internationalisering. Wel is op alle scholen een burgerschapscan afgenomen door de CED-groep en zijn de uitkomsten daarvan verwerkt in het beleid en aanbod op burgerschap. Definities en doelen van internationalisering kunnen per school verschillen.

Onderzoek

Bravoo heeft geen bovenschools beleid op het thema onderzoek. We werken binnen onze scholen samen met drie PABO's. Onze opleidingsscholen bieden plaats aan groepen studenten (leerteams) die, in overleg met stageschool en opleiding, thema-onderzoek doen.

Inspectie

Eind 2022 is het bestuursgesprek met de onderwijsinspectie gevoerd. Tijdens het verslagjaar heeft er geen inspectiebezoek op scholen plaatsgevonden. Alle scholen beschikken over een basisarrangement.

Visitatie

Tijdens het verslagjaar heeft er geen bestuurlijke visitatie (vanuit het SWV-LHA) plaatsgevonden. Wel zijn er interne visitaties (audits) afgenomen. De bevindingen zijn uitgewerkt in rapportages, die gedeeld zijn met directeur en bestuur. De directeur heeft de aandachtspunten meegenomen in de school- en jaarplannen en heeft een presentatie gegeven van de bevindingen en de vervolgacties in het directeuren-IB overleg. Het bestuur bespreekt de rapportages en volgt de voortgang van de ingezette verbeteringen tijdens de kwartaalgesprekken met directeuren.

Stand van zaken na de 1^e ronde audits (periode mei 2019-mei 2022):

Indicator	Onvoldoende	Matig	Voldoende	RV	Goed
Onderwijsproces					
OP1 Aanbod			10		3
OP2 Zicht op ontwikkeling		1	6	3	3
OP3 Didactisch handelen		3	7		3
OP4 (Extra) ondersteuning			9	1	3
OP6 Samenwerking			5	1	7
OP8 Toetsing en afsluiting			5	1	7
Totaal	0	4	42	6	26
Schoolklimaat					
SK1 Veiligheid				1	12
SK2 Pedagogisch klimaat			2	2	9
Totaal	0	0	2	3	21
Onderwijsresultaten					
OR1 Resultaten	1	2	5		5
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties			10	1	2
OR3 Vervolgsucces			9		4
Totaal	1	2	24	1	11
Kwaliteitszorg en ambitie					
KA1 Kwaliteitszorg		1	5	1	6
KA2 Kwaliteitscultuur		1	4		6
KA3 Verantwoording en dialoog			8		5
Totaal	0	2	17	1	17
Totaal					
	1	8	85	11	75

Een van de scholen heeft in november 2022 een follow-up audit gehad (niet opgenomen in bovenstaand overzicht) om bij de inspectie een kwaliteitsonderzoek 'goed' aan te vragen. Bij scholen waarbij de onderwijsresultaten achter blijven bij onze eigen Bravoo-normen vinden maandelijks gerichte voortgangsgesprekken plaats.

Passend onderwijs

Stichting Bravoo beschrijft in haar document 'Beleid Passend Onderwijs Stichting Bravoo 2021-2025' wat de ambities zijn in het kader van Passend Onderwijs, welke doelen zij deze beleidsperiode wil bereiken en hoe de financiële middelen van beide SWV worden ingezet om deze doelen te bereiken. Dit document is tot stand gekomen door samenwerking met directeuren en Intern Begeleiders, met input vanuit data van de SWV-en, interne en externe audits, inspectierapporten, bestuursarrangementen en dossiers. Er is door de GMR ingestemd met dit beleid. In hoeverre het ondersteuningsaanbod op de afzonderlijke scholen hierbij aansluit, wordt nagegaan in de cyclus van interne audits en tijdens kwartaalgesprekken. Bravoo heeft te maken met 2 verschillende SWV-en. In het betreffende beleidsdocument is getracht het beleid voor alle Bravoo-scholen zoveel mogelijk gelijk te trekken, zodat het leren van en met elkaar optimaal benut kan worden. Niet alle doelen worden bereikt met inzet van de middelen van de SWV. Voor het bereiken van alle doelstellingen worden ook eigen middelen, Rijksmiddelen en middelen vanuit de gemeenten ingezet.

De middelen voor lichte ondersteuning, aangevuld met eigen middelen, heeft het bestuur als volgt ingezet (op hoofdlijnen):

- Per school (BRIN) wordt een vast bedrag van € 5.000,- toegekend en op basis van het aantal leerlingen per 1 oktober 2020 een bedrag van € 55,- per leerling (periode jan t/m juli 2022) en op basis van het aantal leerlingen per 1 februari 2022 (periode aug. t/m de. 2022) voor:
 - Inzet IB; versterken tandem directie-IB
 - Beleid Passend onderwijs nog beter onder de aandacht brengen, volgen, evalueren en bijstellen.
 - Beredeneerde keuzes maken hoe de middelen zo doelgericht mogelijk ingezet kunnen worden.
 - Onderzoek naar een passender manier van arrangeren (bv. schoolarrangementen)

De middelen voor zware ondersteuning heeft het bestuur als volgt ingezet (op hoofdlijnen):

- In schooljaar 2021/2022 is een bedrag toegekend van € 100,- per leerling op basis van het aantal leerlingen per 1 oktober 2020 (periode jan t/m juli 2022) en op basis van het aantal leerlingen per 1 februari 2022 (periode aug. t/m de. 2022):
 - Aan elke school is een Ambulant Begeleider toegekend, ter versterking van het ondersteuningsteam en ter professionalisering van de IB en leerkracht.
 - Er zijn 33 bestuursarrangementen afgegeven, waarmee scholen Passend Onderwijs konden verzorgen aan individuele of groepen kinderen.

De middelen voor leergemeenschappen, aangevuld met eigen middelen, heeft het bestuur als volgt ingezet (op hoofdlijnen):

- in schooljaar 2021/2022 is een bedrag van € 50,- per leerling op basis van het aantal leerlingen per 1 oktober 2020 (periode jan t/m juli 2022) en op basis van het aantal leerlingen per 1 februari 2022 (periode aug. t/m de. 2022) ingezet om het 'Van en met elkaar leren' vorm te geven. Daarvan is de Bravoo Ontwikkelcampus in 2021 opgericht en is in 2022 door bovenschoolse expertiseteams (leerkringen) aanbod verzorgd, waarop alle medewerkers van Bravoo konden inschrijven. De thema's van deze leerkringen zijn gefilterd uit data van onderwijskwaliteit. Coördinatoren zijn gefaciliteerd voor 0,1 fte en er zijn middelen ingezet voor externe inhuur van expertise.

Successen:

- Goedlopende leerkringen met inhoud.
- Door inzet arrangementen verwijzingen voorkomen en expertise vergroot.
- Meer specialisten op de scholen.
- Professionalisering leerkrachten en IB-ers.
- 2 succesvolle terugplaatsingen.
- Versterking tandems directie – IB door o.a. eigen kweekvijver op deze gebieden, gezamenlijke bijeenkomsten met heldere agenda en maatwerk ondersteuning.
- DBG-ers in het gebied weten elkaar goed te vinden.

Niet gerealiseerd:

- Andere inzet AB-ers; heeft geen prioriteit gehad, doordat de tevredenheid op scholen groot was en de flexibiliteit van "De Kracht" voldoende. Geen consequenties voor het realiseren van de doelstellingen. Wel goed om hier kritisch naar te blijven kijken. Voor komend schooljaar wordt er gewerkt met een vast aanspreekpunt, maar de uitvoering (op basis van ingekochte uren en ondersteuningsbehoeften) wordt door verschillende mensen met gerichtere expertise gedaan.

De plannen van het bestuur in relatie tot de inzet van de middelen is door het bestuur geëvalueerd en vastgelegd in het document 'Terugblikken en vooruitkijken; Evaluatieverslag Passend Onderwijs'. Hieronder een aantal relevante zaken.

- **Verwijzing**

De volledige documenten 'Beleid Passend Onderwijs Stichting Bravoo 2021-2025' en 'Terugblikken en vooruitkijken; Evaluatieverslag Passend Onderwijs' zijn op te vragen bij het bestuur.

Kwantitatieve gegevens aanvragen SWV:

	Typen aanvraag	2022 1949 Iln	
1.	Algemene adviesvragen	4	
2.	Arrangementen	verlengingen	nieuw
		14	16
3.	TLV SBO	10	
4.	TLV SO	3	
5.	Negatief besluit	1	
6.	Totaal behandelde aanvragen	48	

Het aantal *adviezen* laat een lichte stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren en zit daarmee weer op een vergelijkbaar niveau als vier jaar geleden. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in het feit dat door de verbrede toelating eerder een adviesvraag ingediend wordt in plaats van direct een TLV-aanvraag. Het gaat dan vooral om vragen of SBO passend is of dat het toch SO moet zijn. Een advies heeft geleid tot een TLV SO, twee tot een TLV SBO en een tot voortgang op het regulier basisonderwijs met een arrangement.

Het aantal *arrangementen* neemt toe, zowel de verlengingen als de nieuwe arrangementen. Dit lijkt samen te hangen met het afnemende aantal TLV's. We zijn met arrangementen beter in staat kinderen binnen de basisschool te begeleiden.

Het gemiddelde verwijsperscentage S(B)O van Bravoo (0,7%) ligt ruim onder het landelijk gemiddelde (2,51% SBO en 1,87% SO).

Aantal toegekende bestuursarrangementen in 2022 uitgesplitst op onderwijsbehoefte:

Onderwijsbehoefte op basis van...	Intelligentie/onderzoek	Structuur	Internaliserend gedrag / sociaal-emotioneel	Algehele ontwikkeling	Didactische ontwikkeling	Executieve functies	Externaliserend gedrag	Taalontwikkeling	Motoriek	Medisch	Syndroom	Groepsdynamiek	Groepsaanpak didactisch	Overbrugging
Aantal Leerlingen	2	2	9	1	13	3	7	3	1	1	0	0	1	0
Percentage %	4,7	4,7	20,9	2,3	30,2	7,0	16,3	7,0	2,3	2,3	0	0	2,3	0

*=opgeteld klopt dit niet, omdat sommige arrangementen onderwijsbehoefte op meerdere gebieden behelzen.

In de tabel is te zien dat de meeste aanvragen gedaan worden op basis van ondersteuning op het gebied van didactische ontwikkeling, internaliserend- en externaliserend gedrag, waarbij vooral de stijging in arrangementen op het gebied van de didactische ontwikkeling opvalt. Opgelopen achterstanden door corona kunnen een verklarende factor zijn. Verder lijkt het erop dat de aandacht voor preventiever inzetten van interventies hierbij een rol speelt. Dit vraagt om navraag bij IB-ers. Ook op het gebied van taalontwikkeling wordt weer een stijging gezien van het aantal arrangementsaanvragen. Er wordt een toename gezien van leerlingen die met een taalachterstand de school binnenkomen. Dit kan een mogelijke verklaring zijn. Opvallend is dat er bij arrangementen van de samenwerkingsverbanden relatief veel arrangementen aangevraagd worden voor ondersteuning op de executieve functies, terwijl dit bij de bestuursarrangementen niet teruggezien wordt. Een conclusie zou kunnen zijn dat het bedrag wat nodig is voor de ondersteuning van deze leerlingen hoger ligt dan mogelijk is vanuit een bestuursarrangement en dat dus direct een arrangement bij het SWV wordt aangevraagd.

Gekeken naar de verantwoording van de bestuursarrangementen (zijn de doelen bereikt?), zien we het volgende beeld:

	2018	2019	2020	2021	2022
Ja	11	14	14	13	14*
Nee	0	1	4	1	0*
Deels	9	8	5	10	2*
TLV	2	5	3	3	4*
Arr. SWV	0	3	1	1	3*
Totaal	22	31	27	28	23

*Voor zover afgerond

Deze tabel laat zien dat het aantal arrangementen, waarbij de doelstellingen bereikt zijn toeneemt. Het aantal arrangementen, waarbij de doelstellingen deels behaald zijn, neemt na een stijging weer af. Het lijkt erop dat er concretere en haalbare doelen gesteld worden, waarop specifiekere en passender ondersteuning ingezet wordt. Ook is te zien dat waarschijnlijk voor een iets groter deel een vervolg aangevraagd wordt bij het Samenwerkingsverband (SWV) in de vorm van een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) of arrangement. Het aantal Toelaatbaarheidsverklaringen geeft een vertekend beeld, omdat dit jaar voor het eerst de cijfers van het SWV PO 30-03 zijn meegenomen. Wel kan geconcludeerd worden dat we door de inzet van arrangementen (zowel van het SWV als van het bestuur) een groter aantal leerlingen kunnen bedienen op onze scholen. Met andere woorden kan gezegd worden dat de basisondersteuning is vergroot en dat we middels de huidige arrangementen bezig zijn deze verder te vergroten.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2021 heeft het Ministerie van OC&W het Nationaal Programma Onderwijs gelanceerd. Dit beoogt om de opgelopen achterstanden tijdens de coronaperiode in te halen. Voor het Primair Onderwijs bestaat dat uit 3 subsidiestromen. De reguliere middelen die alle scholen ontvangen, voor een aantal scholen met een schoolgewicht aanvullende bekostiging en ten slotte nog voor 3 scholen aanvullende middelen om het personeel een toelage te geven. In 2021 hebben alle scholen een schoolscan uitgevoerd om vast te stellen waar schoolspecifiek en leerling specifiek achterstanden zichtbaar zijn. Op basis van deze scans zijn er gesprekken gevoerd tussen directie school, beleidsmedewerker Onderwijs en Kwaliteit en de controller om interventies vast te stellen en financieel te vertalen. Deze interventies zijn vastgelegd in een format op basis waarvan instemming van de MR is verkregen. Er is gekozen om alle middelen op schoolniveau in te zetten. Interventies zijn divers, maar bestaan onder meer uit de inzet van extra onderwijsassistenten, scholingstrajecten in het kader van taal- en/ of rekencoördinator, inhuur externen (niet zijnde inhuur externen niet in loondienst) om bepaalde onderwijskundige gewenste ontwikkelingen te begeleiden en aanschaf van specifieke materialen. Ten slotte wordt er extra budget in culturele activiteiten gestoken ten behoeve van de sociaal emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. Personeelsleden en ouders op de scholen zijn via de MR-en betrokken bij het tot stand komen van de plannen. Einde schooljaar 2021-2022 zijn de plannen geëvalueerd en de plannen voor schooljaar 2022-2023 aangepast/opgesteld en vastgesteld met de MR-en.

Eerste resultaten (op hoofdlijnen daar waar de interventies zijn ingezet):

- Achterstanden verkleind, groei in opbrengsten;
- Verbetering van de groepsdynamiek;
- Woordenschatonderwijs versterkt;
- Toename van expertise op de scholen (professionalisering medewerkers op het gebied van executieve functies, rekenen, taal);
- Versterking van de instructievaardigheden bij leerkrachten;
- Aanschaf rekenmaterialen, waardoor het handelend rekenen meer aandacht heeft gekregen;
- Aanvulling ICT-hardware en software;
- Toename leesmotivatie door inzet leesspecialisten en 'De bieb op school'.

In 2022 is 7% van de uitgaven NPO besteed aan zogenaamde PNIL (Personeel Niet In Loondienst) uitgaven. Het gaat dan overwegend om inzet Remedial Teaching (RT), Leerlingbegeleiding en buurtsportcoaches. Er worden geen middelen bovenscholings ingezet.

Sociale veiligheid

Binnen Bravoo zijn alle directeuren Preventiemedewerker van hun betreffende school. Bravoo heeft ook een bovenscholings Preventiemedewerker:

In 2022 is:

- Het Veiligheidsplan in zijn totaliteit herschreven door de bovenschools Preventiemedewerker in samenwerking voor delen ervan met de beleidsmedewerker Onderwijs & Kwaliteit, de controller en Vertrouwenswerk. Het is vervolgens naar directeuren, de GMR en de RvT gestuurd. Directeuren integreren dit beleid binnen de scholen en vullen de schoolspecifieke (groene) velden in.
- Een incidentenregister bijgehouden. Er is contact geweest met de inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken: Nederlandse arbeidsinspectie i.v.m. een ongeval van een medewerker van een extern bedrijf op een van onze scholen, maar daar is geen meldingsplicht uit voortgekomen. In het totaal zijn er in 2022 3 ongevallen geregistreerd via een ongevallenregistratieformulier.
- Hernieuwd aandacht geweest voor Handle with Care. Alle e-mailadressen zijn opnieuw gekoppeld aan de juiste personen en er is een tekst gemaakt voor de schoolgidsen.
- De quickscan van de RI&E uitgezet. Van daaruit heeft de bovenschoolse Preventiemedewerker een samenvatting gemaakt en vergeleken met de voorgaande quickscan in het najaar van 2021. Samen met de Beleidsmedewerker P&O zijn er gesprekken gevoerd met iedere directeur afzonderlijk om over de aandachtspunten vanuit de quickscan te spreken en het onderliggende plan van aanpak. Vervolgens is er een rapport van bevindingen opgesteld en verstuurd naar directeuren, GMR en RvT. In het voorjaar van 2023 zal de gehele RI&E worden uitgezet.
- De bovenschoolse Preventiemedewerker bij een netwerkbijeenkomst Preventiemedewerkers door het Vervangingsfonds/Participatiefonds aangesloten.
- Door elke school de rapportage n.a.v. de Vragenlijst Sociale Veiligheid ingediend bij de inspectie.
- Er gebruik gemaakt van ondersteuningsaanbod voor sociale veiligheid om de sociale veiligheid op school te vergroten.
- De uitkomst van de monitoring sociale veiligheid en de jaarlijkse rapportage van de vertrouwenspersonen gebruikt voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.
- Er door 3 interne vertrouwenspersonen bij Vertrouwenswerk.nl de basiscursus "In vertrouwde handen" gevolgd.

PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Doelen en resultaten

Welke doelen heeft het bestuur zichzelf gesteld ten aanzien van het personeel en de professionalisering en in hoeverre zijn deze doelen bereikt?

Het jaarplan 2022 van P&O is een afgeleide van het Koersplan 2022-2026. We streven naar het verbinden van bevlogen medewerkers die een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan ons Koersplan. Goed werkgeverschap, een leven lang leren en een goede kwantitatieve en kwalitatieve personeelsplanning zijn daarbij belangrijke thema's.

Per doel zullen we beschrijven of het doel is behaald of dat het proces nog lopende is.

Aan het stellen van de genoemde doelen wordt waar nodig een kostenraming gekoppeld en meegenomen in de begroting van het betreffende jaar.

Doel	Doen	Stand van zaken	Status
De gesprekkencyclus is geactualiseerd en past bij de ontwikkelingsgerichte visie van Bravo.	Beleidsmedewerker P&O stelt, i.s.m. directeuren een nieuwe gesprekkencyclus op.	Er heeft een eerste inventarisatie plaatsgevonden en ontwikkelteam Personeel is bezig met een concept.	Proces loopt nog.
Een optimale bezetting van medewerkers. Tijdig in kunnen spelen op alle ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van in- door- en uitstroom.	In 2021-2022 is Strategische Personeelsplanning (SPP) ingezet. Externe en interne analyse uitvoeren. Gewenste formatie vaststellen. Kenmerken van de huidige bezetting in kaart brengen. Externe arbeidsmarkt verkennen. Verwachte bezetting over 5 jaar in kaart brengen (uitstroom, verloop). Gaps en oplossingen bedenken en vertalen naar een actieplan.	De formatie en de bezetting is in kaart gebracht, er heeft een externe en interne analyse plaatsgevonden. Er is gekeken naar externe ontwikkelingen (zoals het tekort op de arbeidsmarkt), maar ook naar de wervingskracht. De ontwikkelbehoefte is in kaart gebracht aan de hand van 3 competenties die de komende jaren een belangrijke rol spelen bij het realiseren van de doelen uit het koersplan. Vervolgens zijn de 'gaps' in kaart gebracht en gezocht naar mogelijke oplossingen gekeken, gekoppeld aan beleidszaken t.a.v. mobiliteit, doorstroom, ontwikkeling, verzuim. SPP is een continue proces.	Proces loopt nog.
Er is in company cursusaanbod, wat augustus 2021 start.	Aanbod Bravo Ontwikkelcampus is beschikbaar en inschrijven kan via de Schoolupdate academie.	De lancering heeft plaatsgevonden op 8-9-21 met een animatiefilmpje voor alle medewerkers en al het aanbod is uitgevoerd. In 2021-2022 wordt het aanbod voor de zomervakantie uitgezet, zodat er in de normjaartaak rekening mee gehouden kan worden.	Doel is behaald.
Het thema van de jaarlijkse studiedag is vastgesteld voor 2023.	Het thema staat in het teken van Duurzame Inzetbaarheid (welzijn, werkplezier). De beleidsmedewerker P&O maakt een voorstel en begroting voor de studiedag van 9 maart 2023.	De voorbereidingen zijn getroffen.	Proces loopt nog.

Bravoo is meer zichtbaar in de omgeving voor ouders en potentiële medewerkers (profilering van Bravoo scholen)	Werken aan de profilering van Bravoo middels het opstellen van een communicatieplan voor de externe communicatie van Bravoo met een omschrijving van communicatiedoelen per doelgroep en bijbehorende benaderingswijze en inzet van middelen.	Met een drietal bureaus zijn gesprekken gevoerd die met een voorstel zullen komen. Keuze voor een bureau is gemaakt.	Proces loopt nog.
Mogelijkheden verkennen van 'anders organiseren' vanuit pedagogische en onderwijskundige overtuigingen.	Verkennde gesprekken voeren met het bestuurskantoor en tijdens de management tweedaagse met schooldirecteuren de clusterbenadering onderzoeken. Diverse externe partijen als praktijkvoorbeeld scholen of kinderdagverblijven benaderen om een goed beeld te krijgen van de diverse mogelijkheden als het gaat om 'anders organiseren'.	Tijdens de management tweedaagse op 23 juni 2022 is er aandacht besteed aan de clusterbenadering. Directeuren hebben met elkaar de "Waarom" vraag gesteld. Waarom willen we in clusters werken en hoe zou dit in de praktijk werken? Er zijn inmiddels 4 clusters geformeerd als try out. Er heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden met een school waar onderwijs en kinderopvang geïntegreerd zijn.	Proces loopt nog.
Goed werkgeverschap komt tot uiting in een warm welkom voor nieuwe medewerkers middels een gestroomlijnd proces van indiensttreding	Programma opstellen voor nieuwe medewerkers, zodat zij de nodige kennis, vaardigheden en gedrag verwerven om bekend te raken binnen de school en de stichting.	Er heeft een welkomst bijeenkomst plaatsgevonden waar informatie is gedeeld en op informele wijze kennis is gemaakt met collega's.	Proces loopt nog.
Realiseren van 'de juiste medewerker op de juiste plaats', hierbij rekening houdend met de belangen van de organisatie/ de locatie en de voorkeuren van de medewerker.	De gelegenheid bieden om talenten binnen Bravoo scholen optimaal te benutten en ambities te verwezenlijken.	Hiervoor is in oktober 2021 een nieuw ontwikkelingsgericht mobiliteitsbeleid geïntroduceerd en in 2022 voor het eerst toegepast. Meerdere medewerkers hebben gebruik gemaakt van het nieuwe beleidsdocument en zijn gewisseld van school.	Doel is behaald.
Met gelden vanuit de RAP subsidie deelnemen aan het zij-instroomtraject van RAP Midden Brabant.	Het RTC is in september 2022 een nieuwe wervingscampagne gestart voor het zij-instroomtraject.	Uit de werving & selectie zijn 3 kandidaten geworven die in februari 2023 starten met het zij-instroomtraject.	Doel is behaald.
Er is een waarderingsbeleid waar structurele- als incidentele waardering in beschreven staat. Het beleid is een nadere uitwerking van hoofdstuk 6 uit de CAO-PO en van toepassing op alle medewerkers in dienst bij Bravoo.	De beleidsmedewerker P&O stelt in samenspraak met de controller een beleidsdocument op.	Het beleidsdocument is gereed.	Doel is behaald.

Bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Met ingang van 1 aug 2021 is een deel van de prestatieboxmiddelen in een nieuwe regeling verwerkt. Let wel: het is geen extra geld, alleen anders gealloceerd. Deze dient op een zelfde wijze als de werkdrukmiddelen behandeld en verantwoord te worden. Dus de (P)MR moet daar instemming in geven. Op de meeste scholen worden de middelen conform voorgaande jaren ingezet op teamscholing, individuele scholing, inhuur externen i.h.k.v. onderwijskundige ontwikkelingen en facilitering van personeel om de begeleiding van starters mogelijk te maken.

Toekomstige ontwikkelingen

Het personeelsbeleid van Stichting Bravo is gericht op het behoud van werkgelegenheid en het realiseren van een kwalitatief integraal personeelsbeleid, waardoor de kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd kan worden. De ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt in het onderwijs, stellen de schoolbesturen in de regio Midden-Brabant voor een opgave. De samenwerkende schoolbesturen willen door de krachten te bundelen, verantwoordelijkheid nemen voor de personele gevolgen van deze ontwikkelingen. Zij doen dit met behoud van bestuurlijke autonomie en met oog voor de verschillen in personeelsbeleid, typen onderwijs en denominatie.

In de afgelopen jaren is door de directeuren actief op de volgende thema's gestuurd:

- de (beleving van) werkdruk, werklust en werkstress;
- passend onderwijs (o.a. handelingsplannen en gesprekken met ouders);
- functioneren, ontwikkeling en mobiliteit;
- verzuim;
- professioneel werkklimaat (feedback geven en ontvangen);
- het gesprek tussen medewerker en leidinggevende.

Toekomstige ontwikkelingen, die mogelijk leiden tot aanpassingen van het gevoerd personeelsbeleid, hebben met name betrekking op de uitwerking van het 'anders organiseren' zoals werken vanuit de clusterbenadering. Werken vanuit de clusterbenadering zal invloed hebben op het huidige functiehuis.

De arbeidsmarkt voor leerkrachten was ook in 2022 erg krap. Meer dan in voorgaande jaren waren er weinig leerkrachten beschikbaar, met name voor vervangingswerkzaamheden. De continuïteit van het onderwijs staat het meest onder druk bij het vervullen van langdurige vervangingen. De korte vervangingen worden veelal door de scholen zelf opgelost omdat er geen vervangers beschikbaar zijn.

De voorkeur van een nieuwe leerkracht gaat naar een vaste groep. Naast de focus op het aantrekken van nieuwe leerkrachten en het behouden van onze eigen medewerkers zullen we ons moeten oriënteren op 'andere vormen' van organiseren. De werkwijze om vanuit de Bravo vervangingspool te werken is helder en verloopt goed.

Wij geloven dat mobiliteit en wendbaarheid bijdraagt aan duurzame inzetbaarheid, persoonlijk leiderschap en ontwikkeling en aan een brede inzetbaarheid (horizontaal en verticaal) van de medewerker en daarmee aan de kwaliteit van het onderwijs. In het mobiliteitsbeleid stellen wij de volgende doelen centraal:

- Realiseren van 'de juiste medewerker op de juiste plaats' hierbij rekening houdend met de belangen van de organisatie/de locatie en de voorkeuren van de medewerker
- Bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers
- Kansen bieden aan medewerkers om zich persoonlijk en professioneel verder te ontwikkelen
- Realiseren van uitwisseling van kennis en expertise binnen Bravo.

RTC

De samenwerking met het Regionaal Transfer Centrum Midden Brabant (RTC-MB), bestaande uit meerdere besturen, is voortgezet. Net als in 2021 was het in 2022 vanwege de Covid-19 pandemie opnieuw erg lastig invulling te geven aan alle vervangingsaanvragen. In 2022 zijn we gestart met een nieuwe wervingscampagne voor het zij-instroomtraject vanuit de RAP-regio (Regionale Aanpak Personeelstekort) Midden Brabant. Hiermee willen we extra leerkrachten werven.

Verzuim

De coronapandemie heeft ook in 2022 geleid tot een hoger verzuim. Het heeft van medewerkers is een grote flexibiliteit gevraagd. De samenwerking met GWL (Gezond Werken Langstraat; Arbodienst) wordt als positief ervaren. Met ondersteuning van de casemanager van GWL zijn lopende dossiers geëvalueerd en zijn er interventies ingezet. In 2023 staat duurzame inzetbaarheid hoog op de agenda van P&O, omdat we het belangrijk vinden hier aandacht aan te besteden. We streven ernaar dat medewerkers zo lang mogelijk in het onderwijs bij Bravo werkzaam kunnen zijn en blijven.

Een overzicht van de ontwikkeling van het ziekteverzuim over 2022 per kwartaal inclusief de meldingsfrequentie (tussen haakjes de cijfers over 2021):

2022	Ziekteverzuim%	Meldingsfrequentie
1 ^e kwartaal	8,78 (7,03)	0,57 (0,23)
2 ^e kwartaal	7,79 (8,43)	0,21 (0,15)
3 ^e kwartaal	5,75 (8,05)	0,22 (0,10)
4 ^e kwartaal	7,35 (7,15)	0,54 (0,26)

Een overzicht van de ontwikkeling over de afgelopen jaren:

Verslagjaar	ZV%	Meldingsfrequentie
2019	4,27	0,91
2020	5,64	0,75
2021	7,62	0,77
2022	7,45	1,65

Wetswijziging

Het participatiefonds heeft per 1 september 2022 een nieuwe wetswijziging aangekondigd in de regelgeving van het participatiefonds. Het participatiefonds zal dan nog maar in 50% van de WW tegemoetkomen als medewerkers uitstromen bij de stichting. Dit heeft invloed op de begeleiding van medewerkers die uitstromen én de bekostiging.

Waarderingsbeleid

In 2022 is een waarderingsbeleid ontwikkeld. Een belangrijk onderdeel hiervan is de toelage voor onderwijsondersteunend personeel bij het opvangen van de groep. Door de krapte op de arbeidsmarkt en het tekort aan invallers wordt er vaker een beroep gedaan op onderwijsondersteunend personeel. Als zij een dag een groep opvangen (korttijdelijke waarneming), kan de directeur een toelage toekennen voor deze dag. Dit gaat om maximaal 25 dagen per schooljaar.

In het waarderingsbeleid is tevens de attentieregeling aangepast.

Uitkeringen na ontslag

Wat zijn in het verslagjaar de kosten voor uitkeringen na ontslag?

Over het jaar 2022 hebben we minimale WW-kosten na ontslag gehad. Binnen de organisatie sturen we zorgvuldig op reden ontslag en de afwikkeling van dit proces. Over het jaar 2022 hebben we € 53.400,47 aan transitiekosten betaald. Deze kosten zijn ook weer aan ons vergoed, aangezien het ging om een transitievergoeding vanwege ziek uit dienst.

Welke maatregelen worden genomen om werkloosheidskosten in de toekomst te voorkomen?

Ook naar de toekomst blijven we zorgvuldig afwegen en toetsen op reden en begeleiding ontslag van medewerkers. Daarnaast besteden we veel aandacht aan ontwikkeling en herplaatsing, wat maakt dat instroom werkloosheid nagenoeg niet aan de orde is.

Strategisch personeelsbeleid

Hoe is het personeelsbeleid afgestemd op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan?

Het Koersplan is leidend voor het strategisch personeelsbeleid. Om deze thema's met elkaar te realiseren is de ontwikkeling van onze medewerkers van groot belang. Professionalisering is cruciaal voor het realiseren van diverse strategische doelstellingen, zoals eigentijds onderwijs en passend onderwijs. In 2022 is Strategische Personeelsplanning (SPP) als instrument ingezet, de Bravo Ontwikkelcampus is verder doorontwikkeld en er is een waarderingsbeleid opgesteld.

Hoe wordt het personeelsbeleid geïmplementeerd, gemonitord en geëvalueerd? Hoe is de dialoog met leerkrachten en schoolleiders ingericht?

Ons Koersplan is leidend. Om het Koersplan te realiseren, bepalen we in goed overleg met directeuren en leerkrachten welke strategische P&O-thema's we op moeten pakken. In 2020 is begonnen met het werken in ontwikkelteams. Ieder beleidsterrein, waaronder "Personeel & Organisatie", heeft een ontwikkelteam dat bestaat uit een afvaardiging van directeuren en de beleidsmedewerker. In dit ontwikkelteam is een ambitiekaart opgesteld, gekoppeld aan het Koersplan, met daarin een jaarplanning, waarop alle punten ten behoeve van ontwikkeling van kwaliteitsbeleid staan. Eenmaal per week is er een bestuurskantooroverleg, waarin relevante zaken vanuit de ontwikkelteams worden besproken of zaken worden voorbereid ter bespreking in de ontwikkelteams. De voorzitters van deze teams presenteren de voortgang in directie-overleggen en desgevraagd in de GMR of RvT.

AVG

Sinds de invoering van de privacywetgeving is Stichting Bravoo volop bezig om de AVG-wetgeving invulling te geven. Er is een contract met de CED-groep voor het gebruik van de diensten van een Functionaris Gegevensbescherming en intern is er een Security Officer SO werkzaam.

In 2021 zijn er via de Schoolupdate academie modules beschikbaar gekomen waarmee directeuren, SO, leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel (OOP) zich kunnen blijven scholen op het gebied van AVG en om op die manier bewust te blijven van het belang van de bescherming van persoonsgegevens en om hen vervolgens handvatten te bieden hoe met deze gegevens veilig om te gaan.

De SO houdt de directeuren op de hoogte van AVG-ontwikkelingen en vraagt directeuren in de teams daar ook aandacht aan te geven, middels casussen/filmpjes/quizen, etc.

Er zijn de volgende beleidsdocumenten¹ beschikbaar:

- Het Handboek Informatiebeveiliging en Privacy
- Het IBP-beleid
- Een privacytoelichting en -verklaring
- Een privacyreglement
- Responsible disclosure voor medewerkers
- Responsible disclosure voor leerlingen

Vanuit deze beleidsdocumenten zijn weer vele praktische documenten ontstaan, zoals:

- Diverse geheimhoudingsverklaringen
- Document rechten van betrokkenen
- Document inhoud leerlingdossiers
- Beveiligd mailen
- Gegevensverstrekkingstabel, etc.

Deze documenten worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig bijgesteld door de SO in samenspraak met de werkgroep AVG en de voorzitter CvB.

In 2022 is het Handboek IBP aangepast en naar directeuren, de GMR en de RvT gestuurd.

Voor stichting Bravoo is in kaart gebracht met welke externe partijen Bravoo, die over persoonsgegevens beschikken, zaken doet. Daarmee zijn verwerkersovereenkomsten afgesloten. Deze zijn vervolgens bijeengebracht in een verwerkingsregister. Dit verwerkingsregister is in 2022 weer gecontroleerd en wordt voortdurend bijgewerkt.

De voorzitter CvB en de SO hebben twee CED AVG-netwerkbijeenkomsten bijgewoond voor bestuurders en SO's. De SO is toegetreden tot het netwerk IBP van Kennisnet PO-raad en woont regelmatig webinars en trainingen bij. In 2022 ging het om:

- Professionaliseringsdag ICT APS
- Webinar Privacyconvenant PO-raad Kennisnet
- IBP-kennisbijeenkomst APS
- Webinar Netwerk informatiebeveiliging en privacy Kennisnet PO-raad
- Bijeenkomst IBP-netwerk PO-raad Kennisnet awareness op de werkvloer

¹ Zie ook website www.stichtingbravoo.nl

In 2022 zijn er twee schoolbezoeken (OBS De Springplank en OBS Den Bussel) en een bestuursbezoek geweest door de FG om te bekijken of alle zaken rondom AVG op orde zijn. Van deze bezoeken zijn evaluatierapporten opgesteld en besproken met de voorzitter CvB, FG en SO. De (weinig) aandachtspunten zijn verzameld in een overzicht en besproken met directeuren.

Stichting Bravoo heeft de zaken op orde wat betreft cybersecurity. Bravoo heeft een cybersecurityverzekering. Deze is in 2022 i.v.m. de aangescherpte eisen vanuit de verzekeringsmaatschappij opnieuw bekeken.

Een aantal zaken waaruit blijkt dat Bravoo hier aandacht voor heeft:

- Alle apparatuur en platformen binnen Bravoo worden beheerd en beveiligd en er moet ingelogd worden via MultiFactorAuthorisation (MFA). In 2022 is in eerste instantie de MFA doorgevoerd voor Office en deze is later gekoppeld aan Parnassys.
- De aanbevelingen die gemaakt zijn vanuit de DPIA's voor Google en Microsoft Office zijn opnieuw bekeken en doorgevoerd.
- Alle medewerkers zijn op de hoogte van ons Gedragsprotocol ICT. De gedragscode geeft aan wat het IBP-beleid voor medewerkers in de praktijk betekent en legt vast wat er van de medewerkers verwacht wordt met betrekking tot het gebruik van de ter beschikking gestelde bedrijfsmiddelen en de inzet van eigen devices voor schoolwerkzaamheden. Verder wordt hiervoor in directeurenoverleggen en via de nieuwsbrief aandacht gevraagd. Er is een bijeenkomst geweest voor nieuwe medewerkers waarbij zij geïnformeerd zijn over wat er van hun verwacht wordt op het gebied van AVG.
- Printen is voor alle medewerkers alleen beveiligd mogelijk.

HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

De stichting heeft ten doel om voor al haar scholen een schoolgebouw te hebben dat voldoet aan wet- en regelgeving, maar daarnaast ook bijdraagt aan het welzijn van zowel de medewerkers als de leerlingen. In 2022 zijn op alle scholen CO2-meters geplaatst om dit onderdeel te kunnen monitoren.

In het verslagjaar zijn de volgende (ver-)nieuwbouw projecten voorbereid:

School	Plaats	Begeleiding	Stand van zaken
Springplank	's Gravenmoer	ICS	Springplank en Wegwijzer (PCPO) met Toverdroom (KOV), onderzoek gymzaal
Biezenkring	Dongen	ICS	Eerste overleg gestart
Radonkel	Raamsdonksveer	RO-Groep	Radonkel, Ruif, Schoof: 3 scholen van 3 besturen in één gebouw
Hoef	Waalwijk	Offertes opgevraagd bij 3 partijen	Offerteaanvraag Programma van Eisen is uitgezet

Bravoo is, net zoals andere onderwijsstichtingen, sterk afhankelijk van de gemeente voor het realiseren van onderwijshuisvesting voor haar scholen waarbij soms discussie in de gemeenteraad verdragend werkt. Via een structuur van stuurgroep (wethouder en bestuurder(s)), projectgroep (directeur(en)) en werkgroepen (met een afvaardiging uit het schoolteam) wordt op elke school de (ver-)nieuwbouw verder uitgewerkt en is er aandacht voor duurzaamheid door middel van o.a. de volgende eisen: :

- (B)ENG (Bijna) Energie Neutraal Gebouw
- Frisse Scholen Klasse B

Bravoo heeft hierbij de voorkeur om de invulling van het bouwheerschap door de gemeente(n) te laten plaatsvinden. De keuze van een eventuele kindpartner maakt Bravoo, daar waar dit mogelijk is, graag zelf. Dat kan overigens ook in samenspraak met andere gebruikers en de gemeente(n) plaatsvinden.

Naast nieuwbouw voor bovenstaande scholen worden inmiddels, met behulp van gemeente of zelfstandig, onderzoeken gedaan naar verduurzamen van de andere scholen (panden). Daarbij wordt in eerste instantie vooral naar plaatsing van zonnepanelen gekeken, maar ook andere opties worden onderzocht.

Daar waar sprake is van "leegstand" dan wel ruimte beschikbaar is voor voorschoolse dan wel naschoolse opvang zullen scholen van Bravoo meewerken aan verhuur aan kinderopvang. Daar zal een reële, minstens kostendekkende huur, voor gevraagd worden. De geldstroom die hier meer gemeoid is, is al jaren een constante. Huisvesting van instellingen voor kinderopvang in schoolgebouwen moet leiden tot nauwe samenwerking met de school teneinde een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen mogelijk te maken. Deze samenwerking willen we eerst inhoudelijk vormgeven. Op termijn kan ook gedacht worden over een nauwere bestuurlijke samenwerking met betreffende voorzieningen. Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat van toepassing zijnde wetgeving helder (geworden) moet zijn en de eventuele risico's beperkt en overzichtelijk.

Voor wat betreft facilitaire zaken voldoet de stichting aan Europese aanbestedingsregels daar waar relevant, en daar waar het niet verplicht is via EU-aanbesteding zet men in op onderhands centraal inkopen. Bij voorkeur middels meerjarige overeenkomsten. Daar waar mogelijk is er aandacht voor duurzaamheid. Denk hierbij aan de inkoop van FSC-gekeurd kopieerpapier. Bravoo heeft de intentie om hier beleidsmatig meer aandacht voor te hebben in de toekomst.

FINANCIËEL BELEID

Beleidsmatig heeft Bravoo een aantal doelen beschreven. Deze zijn algemeen als het gaat om het voldoen aan wet- en regelgeving en het structureel voldoen aan de geldende signaleringswaarden van de inspectie. Uitgangspunt is dat de Bravoo-begroting jaarlijks rond de € 0 sluit. Tenzij er sprake is van een bovenmatig eigen vermogen of de noodzaak om verantwoord te investeren in bepaalde activiteiten, dan is een negatief resultaat mogelijk. Ten slotte vindt Bravoo dat zoveel als mogelijk het geld terecht moet komen daar waar het voor bedoeld is: de kinderen op onze scholen. Daarmee moeten de onderwijskundige doelen gerealiseerd worden die in ons Koersplan staan:

- Bravoo biedt boeiend, eigentijds en duurzaam onderwijs voor doeners en denkers
- Bravoo betekent een leven lang leren, met en van elkaar

Samengevat beschrijven we dit als: “Bravoo blijft in alle opzichten een gezonde organisatie “.

Bravoo stelt jaarlijks een meerjarenbegroting op. Dit als onderdeel van het proces om tot een jaarbegroting te komen. Hierin worden specifiek de meerjarige leerling ontwikkeling per school alsmede de meerjarige investeringsverwachting meegenomen. Daarnaast wordt o.b.v. het leerlingenaantal het aantal groepen en de formatie aangepast. Overige zaken worden overwegend als een constante gezien, specifieke schoolwijzigingen daar gehouden. Op stichtingsniveau wordt het meerjarige strategische beleidsplan (Koersplan) beoordeeld en daar waar financiële componenten aanwezig zijn in de bovenschoolse begroting meegenomen. Dat kan gaan om structurele middelen, maar ook om de inzet van incidentele middelen.

Afgelopen jaren is er geïnvesteerd in ICT (uitbreiding hardware en migratie naar werken in de Cloud) en scholing op dit gebied, de opzet van de Bravoo Ontwikkelcampus (BOC) en het in stand houden van meer groepen op een aantal scholen dan op basis van de bekostiging mogelijk zou zijn. De bestuurder beslist jaarlijks waar hier noodzaak toe is. Ten slotte is in 2022 specifiek geïnvesteerd in de Biezenkring. Deze school heeft per 1 augustus 2022 ruim 80 leerlingen overgekregen vanuit een collega-school die per 1 augustus 2022 gesloten is.

Ook een specifiek landelijk programma (Nationaal Programma Onderwijs) heeft sinds 2021 tot extra investeringen geleid. Let wel, deze worden bekostigd vanuit extra middelen welke door het Ministerie van OC&W voor 2 schooljaren (2021-2022 en 2022-2023) zijn toegekend. Dit beoogt om de opgelopen achterstanden tijdens de coronaperiode in te halen. Voor het Primair Onderwijs bestaat dat uit 3 subsidiestromen. De reguliere middelen die alle scholen ontvangen, voor een aantal scholen met een schoolgewicht aanvullende bekostiging en ten slotte nog voor 3 scholen aanvullende middelen om het personeel een toelage te geven. In 2021 is 50% van de ontvangen subsidie besteed en in 2022 is dit opgelopen tot 71,5%. Over de 2 jaren samen gaat het om 65%. Het restant zal in de jaren 2023 t/m 2025 besteed worden en is in de jaarrekening opgenomen als een bestemmingsreserve publiek.

Voor de toekomst verwacht Bravoo in het begin nog een lichte leerlingenkrimp waarna een voorzichtige stijging zichtbaar zal zijn. In Loon op Zand is dit laatste al zichtbaar. De verwachting is dat dit geen dan wel zeer beperkte invloed zal hebben op het aantal groepen en daarmee de formatie. Er is wel nog een ander item dat van invloed kan zijn op toekomstig beleid: de wijziging van de wijze van vaststellen van de voorziening onderhoud (invoerdatum 1 jan 2024). Het bestuur zal moeten kiezen tussen instandhouding van een voorziening onderhoud, maar dan o.b.v. de componentenmethode ofwel te gaan activeren en afschrijven. Wat de gevolgen zijn op het eigen vermogen zijn op dit moment nog onbekend, maar o.b.v. informatie vanuit de sector lijkt het erop alsof er een verschuiving van eigen vermogen naar voorziening zal plaatsvinden (bij keuze van het instandhouden van een voorziening) of juist een vrijval vanuit de voorziening naar het eigen vermogen bij de keuze voor activeren en afschrijven. Deze keuze zal waarschijnlijk een negatief effect hebben op het jaarlijkse exploitatieresultaat.

Bravoo voldoet aan de kengetallen die de onderwijsinspectie hanteert:

Omschrijving Signaleringswaarden	
Waarde	Grens
Solvabiliteit 2, ((eigen vermogen + voorzieningen)/totale passiva)	< 0,3 bodemgrens
Liquiditeit (current ratio), (vlottende activa/kort vreemd vermogen)	< 0,75 bodemgrens
Huisvestingsratio ((huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten)	< 0,10 plafond
Weerstandvermogen, (eigen vermogen/totale baten)	< 0,05 bodemgrens
Rentabiliteit (resultaat/totale baten)	3-jarig < 0 2-jarig < -0,05 1-jarig < -0,10

Investeringsbeleid

Jaarlijks, tijdens het proces van totstandkoming van de jaarbegroting, worden in een gesprek tussen directie en controller de investeringen besproken. Daarbij wordt naar vervangings- zowel als uitbreidingsinvesteringen gekeken. Er wordt vooral naar de eerste 3 jaren gekeken en daar waar bekend, wordt doorgekeken naar 5 jaar.

Treasury

De regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 wordt nageleefd alsmede het Treasurystatuut. De doelstellingen van het treasurybeleid van Stichting Bravoo zijn:

- het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde middelen tegen acceptabele condities;
- het minimaliseren van de kosten van het verkrijgen van financiële middelen;
- het optimaliseren van het rendement van eventuele tijdelijk overtollige liquide financiële middelen;
- het beheersen van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen zijn verbonden;
- het registreren van transacties in de administratie;
- het vormen van adequate dossiers;
- een goede interne en externe informatievoorziening over de uitvoering van het treasurybeleid;
- het nakomen van wettelijke verplichtingen inzake bovenstaande.

Stichting Bravoo dient te allen tijde aan haar korte en langdurige verplichtingen te kunnen voldoen en zo nodig ook altijd voldoende middelen aan te kunnen trekken voor het uitvoeren van de onderwijsactiviteiten. Daarbij worden de volgende ratio's en normen gehanteerd:

Ratio	Norm (minimum)	Minimum Bravoo
Solvabiliteit: het vermogen om op lange termijn aan de financiële verplichtingen te voldoen Eigen vermogen + voorzieningen/ balanstotaal	30%	35%
Liquiditeit: het vermogen om op de korte termijn aan de financiële verplichtingen te voldoen Totaal kortlopende activa/totaal kortlopende schulden	75%	100%

Voor het dagelijks beheer van de beleggingen werd ook in 2022 gebruik gemaakt van de diensten van een externe vermogensbeheerder (Rabobank), binnen de kaders van de wet Belenen en beleggen. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van de balanswaarde.

Financiële vaste activa (FVA)		
	2022	2021
Balanswaarde 1 januari	1.032.570	1.000.529
Verkochte FVA (balanswaarde)	100.000-	131.885-
Aankoop FVA (aanschafwaarde)	118.010	200.850
Herrubricering naar vorderingen	99.805-	103.128-
Koersmutaties	157.586-	36.924-
Totaal Financiële vaste activa	793.189	929.442

In onderstaand overzicht is de portefeuillevreiding zichtbaar per 1 januari en per 31 december 2022.

Soort obligatie/aandelen	Rente percentage	Volume 31-12-2022	Aankoop waarde	Koers 31-12-2022
Bank Ned. Gemeenten 21-33	0,125	100.000	98.550	72.938
BNP Paribas 16-26	1,625	100.000	104.700	94.981
BPCE 20-30	0,625	100.000	102.300	79.481
Comp de Finan 2010-2025	4,000	50.000	55.711	50.820
Credit Agricole 2019/2028 0,01%	0,010	100.000	99.600	82.890
KFW 2018-2033 1,125%	1,125	100.000	111.240	82.267
Nederland 1998-2028	5,500	25.000	34.605	28.253
Nederland 17-28 0,75	0,750	100.000	100.230	89.900
Nederland 2020/2030	-	100.000	83.130	80.860
Nordea Bank 2017/2027 1,125%	1,125	100.000	104.900	89.894
Rabobank 10-25 4,125%	4,250	40.000	50.040	40.907
Totaal van deze portefeuille		915.000	945.006	793.190
Soort obligatie/aandelen	Rente percentage	Volume 31-12-2022	Aankoop waarde	Koers 31-12-2022
ABN AMRO 13-23 2,5%	2,500	100.000	113.230	99.805

Allocatie van middelen

De begroting is het uitgangspunt bij de toekenning van de formatie. Per school is de begroting in meerjarig perspectief opgesteld waarin gedetailleerde informatie is opgenomen over de inzet van personeel zowel in werktijdfactor (FTE's) als in euro's en waarbij ook naar het volgende schooljaar gekeken is. Uitgangspunten die hierbij gebruikt worden, zijn:

- Middelen toekennen aan scholen volgens beschikking DUO
- Salarislast volgens salarisadministratie bij scholen
- Risico's voor rekening van scholen: verzuim, inschaling etc.
- Een inhoudingspercentage om bovenschoolse kosten te dekken (13%)
- Een inhoudingspercentage om onderlinge solidariteit tussen de scholen te kunnen waarborgen en om beleidskeuzes mogelijk te maken (3%)
- Kosten Duurzame inzetbaarheid, ouderschaps- en zwangerschapsverlof op schoolniveau
- Aanstelling van medewerkers voor de Bravoo vervangingspool bovenschools
- Niet in het allocatiemodel en dus op schoolniveau opgenomen: arrangementen (SWV), middelen asielkinderen, werkdrummiddelen, lerarenbeurs en zij-instromers. Ook de NPO-middelen zijn uitgezonderd.

Vanuit de bovenschoolse middelen wordt o.b.v. verzoeken van de directie aanvullende middelen toegekend aan scholen. Het bestuur besluit hiertoe na advies van de controller.

Naast bovenstaande algemene allocatie wordt een deel van de middelen in het kader van Passend Onderwijs bovenschools afgeroomd. Het gaat dan om de zware ondersteuning en de middelen ten behoeve van de leergemeenschappen. Vanuit de 13% bovenschoolse inhouding wordt onder meer de bovenschoolse formatie (o.a. bestuurskantoor) en daarmee samenhangende huisvestingslasten, kosten grootschalig onderhoud inclusief de jaarlijkse onderhoudscontracten van de installaties, de kosten van het externe administratiekantoor, de kosten van de accountant en contributies aan de besturenorganisaties betaald.

Vanuit de 3% bovenschoolse inhouding worden kosten betaald om individuele scholen te ondersteunen/faciliteren ten behoeve van de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast worden er medewerkers (deels) mee bekostigd die bezig zijn met taalontwikkeling, plusklassen, inzet ten behoeve van GMR-taken, interne audits, coördinatie leerkringen en de kosten voor zij-instromers.

Onderwijsachterstandenmiddelen

De middelen worden voor 100% toegekend aan de school waar ze volgens de Rijksbekostiging aan toegekend worden. Er is geen bovenschools aanvullend beleid op van toepassing.

Met deze middelen realiseren de Bravoo-scholen in de praktijk kleinere klassen, er wordt meer gebruik gemaakt van onderwijsassistenten dan anders gedaan zou zijn en daar waar nodig vindt extra begeleiding plaats op leerling niveau.

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

Intern risicobeheerssysteem

Hoewel geen afzonderlijk strategisch beleidsdoel is hier voortdurend aandacht voor. Uitgangspunt is dat alle risico's in hun samenhang, rekening houdend met de doelstellingen van Bravo, op een geaccepteerd niveau moeten worden gebracht en gehouden. Risicomanagement zorgt ervoor dat de verschillende risico's 'in de hoeden' van bestuur, directeuren en medewerkers voor iedereen inzichtelijk gemaakt zijn. Hierdoor kan een gelijk beeld bestaan over de belangrijkste risico's en ontstaat bij iedereen een sterk risicobewustzijn.

Door het benoemen en uitvoeren van beheersmaatregelen voordat risico's daadwerkelijk zijn opgetreden, is het mogelijk proactief met risico's om te gaan. Het past niet om af te wachten tot risico's optreden, wij ontwikkelen preventief beleid om risico's te beheersen. Het bestuur en de controller bespreken regelmatig samen en met de financiële commissie van de Raad van Toezicht welke risico's Bravo ziet en of en zo ja welke maatregelen zijn of worden genomen.

In de processen voor personeelsmutaties en factuurverwerking zijn, daar waar mogelijk, functiescheidingen aangebracht. Denk hierbij aan het zichtbaar fiatteren van wijzigingen in het crediteurenproces, het verwerken van facturen loopt via digitale autorisatie met verschillende rollen en rechten en het betaalproces loopt via meerdere medewerkers waarbij uiteindelijk het bestuur goedkeurt in telebankieren. Daarnaast zorgt een externe partij ervoor dat in het personeelsproces de CAO gevolgd wordt en wijzigingen in PSA-stamgegevens via een workflow lopen. Daarbij zijn er verschillende rollen die invoeren, fiatteren en goedkeuren.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Inzicht in risico's die Bravo loopt staat voortdurend op de agenda. In 2018 is onze kwalitatieve analyse door onze accountant geactualiseerd met een kwantitatieve analyse. Wij actualiseren al jaren onze risico's op de volgende domeinen:

1. Leerlingen
2. Personeel
3. Financiën
4. Huisvesting
5. Kwaliteit

We nemen hieronder de risicomatrix op en geven aan op welke wijze wij van oordeel zijn dat we deze risico's in beeld hebben.

Domein	Omschrijving mogelijk risico	Toelichting	Impact
Leerlingen	Leerlingenprognoses zijn te optimistisch	Op basis van een analyse van prognoses door directeuren in het verleden wordt een vergelijking met de daadwerkelijke aantallen per school gemaakt.	Financiële Impact kan fors zijn. Iedere 20 leerlingen is al snel € 120K.
	Impact van negatieve pers op instroom leerlingen	Het bestuur spreekt de directeuren regelmatig. Daarin is structureel aandacht voor mogelijke negatieve exposure.	
	Risico als gevolg van veiligheid	Ons veiligheidsbeleid is in 2019 geactualiseerd en wordt gemonitord en daar waar nodig geactualiseerd	Risico is afgedekt met een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering.
Personeel	Langdurig verzuim neemt toe	Gezien de toenemende werkdruk als gevolg van lerarentekort en maatschappelijke ontwikkelingen neemt het verzuim mogelijk toe.	De kosten bestaan naast verlet ook nog uit verplichte re-integratie kosten en een eventuele instroom WGA. Die laatste is nog collectief afgedekt middels een sectorpremie met een bestuursspecifieke af-/opslag.
	Keuze eigen-risicodragerschap ziektevervangings pakt negatief uit	Door de verhoging van de werkdruk kan het verzuim toenemen. Aangezien de vervangingskosten nu voor rekening van Bravo komen	Bravo gaat uit van een verzuimpercentage van 5%. Ieder procent dat het verzuim hoger

		leidt dit tot een toename van de jaarlijkse loonkosten.	ligt zal leiden tot een stijging van de loonkosten met zo'n € 105K.
	Deskundigheid personeel onvoldoende	Er is besloten om bij ieder onderwijzend personeelslid de competentie thermometer af te nemen, zodat we een actueel overzicht van de competenties van het personeel hebben.	
	Deskundigheid directeuren is niet voldoende	Directeuren bewaken hun inschrijving in het RDO en in de functioneringsgesprekken is scholing/professionalisering een terugkerend thema	Directeuren nemen verkeerde/onjuiste beslissingen
	Ontslagdossiers onvoldoende op orde	Indien Bravoo de wet poortwachter en de CAO voorwaarden t.a.v. beëindiging van tijdelijke contracten niet juist uitvoert loopt Bravoo het risico op verhaalkosten via het participatiefonds.	In 2015 is een P&O-er benoemd om onder meer dit risico te mitigeren.
Financiën	Kwaliteit van de planning en control cyclus niet voldoende	De interne procedures worden niet nageleefd waardoor mogelijk te veel formatie op de scholen beschikbaar is. Contracten worden niet tijdig geëvalueerd, herzien, aangepast of opgezegd.	Per FTE te veel formatie zijn de kosten gemiddeld € 85K. Mogelijke dubbeling in kosten vanwege onjuist contractbeheer.
	Financieringsstromen vanuit SWV neemt af	Bij de invoering van Passend Onderwijs is er een nieuwe financiering via de SWV's gekomen. De instroom in het SBO en (V)SO moet via deze RSV's bekostigd worden. Een toename van deze instroom leidt tot minder middelen voor het reguliere BAO en dus voor Bravoo.	Het maximale risico is ongeveer € 610K zijnde de totale vergoeding uit beide SWV's waar Bravoo onderdeel van uitmaakt.
	Wijziging (vereenvoudiging van) bekostiging door het Ministerie van OC&W	De beoogde wijziging heeft effect op wijze van berekenen van de Rijksbijdragen. De afhankelijkheid van de GGL (Gewogen Gemiddelde Lerarenleeftijd) vervalt, het onderscheid bekostiging kinderen < 8 jaar en 8 jaar en ouder vervalt, de peildatum voor de leerlingtelling verschuift van 1 okt T-1 naar 1 feb T-1. Daarnaast komt er een vast bedrag per leerling voor zowel personele- als materiele bekostiging en een vast materieel voet. Ten slotte vindt er ook nog verdere een vereenvoudiging plaats in financieringsstromen en berekeningswijze.	Vooralsnog lijkt dit licht (€ 21K) negatief uit te pakken. De GGL-Bravoo ligt iets (39,66 versus 39,41) hoger dan landelijk. Daar staat tegenover dat Bravoo relatief meer kinderen > 8 jaar hebben waar we nu gemiddeld een lager bedrag voor ontvangen. Er is een 3 jaren overgangsregeling vastgesteld die gebaseerd is op bekostiging volgens: 75% oud/25% nieuw, via 50% oud/50% nieuw naar 25% oud/75% nieuw.
Huisvesting	Onderhoudsvoorziening niet toereikend	Ons MOP is uitgebreid naar een perspectief van 20 jaar (in plaats van 10) en wordt periodiek geactualiseerd zodat we mogelijke risico's tijdig in beeld hebben.	De jaarlijkse dotatie zou te laag kunnen zijn. De impact is structureel < € 100K.

	Doordecentralisatie groot buitenonderhoud	Zie de regel hierboven.	
	Aanpassing wet-regelgeving inzake de onderhoudsvoorziening heeft negatief effect.	Voorheen, t/m 2018, waren er 3 methodes hoe om te gaan met uitgaven t.b.v. groot onderhoud. M.i.v. jan 2019 mag het nog maar volgens 2 methodes. Bravoo gebruikt 1 van deze twee, maar maakt daarvoor nog gebruik van een overgangsregeling, die gold voor 2018 t/m 2021 en is verlengd t/m 2023.	De opbouw van de voorziening onderhoud moet m.i.v. 2024 aangepast worden. De financiële Impact, zowel positief als negatief, is nog niet vastgesteld. Effecten kunnen eenmalig zijn op het eigen vermogen alsmede op de jaarlijkse dotatie aan de voorziening.
	Klimaatgesteldheid gebouwen	Naar aanleiding van het onderzoek vanuit LCVS naar het CO2 gehalte en de kwaliteit van de ventilatie in schoolgebouwen is gebleken dat deze in 7 van onze panden onvoldoende is. Voor 3 daarvan staat nieuwbouw gepland op korte termijn.	In samenwerking met bouwbegeleiding kijken welke maatregelen noodzakelijk zijn en daar waar mogelijk gebruik maken van de subsidie SUVIS. Gemeenten in de regio geven geen financiële bijdrage.
Kwaliteit	De inspectie vindt de onderwijskwaliteit niet op orde	Bravoo is bezig het document "Regie op onderwijskwaliteit" als groeidocument vorm en inhoud te geven. Het laatste bestuursonderzoek door de onderwijsinspectie is recent en was positief.	Lager instroom leerlingen doordat ouders hun kinderen niet naar een Bravoo-school laten gaan die niet minimaal een voldoende oordeel hebben.

Naast bovenstaande "structurele" risico's zijn er ook risico's op kortere termijn. Deze zijn eerder beschreven in de Kaderbrief, begroting 2022 en Meerjarenbegroting 2022-2025.

De begroting en meerjarenbegroting zijn op basis van de meest actuele gegevens opgesteld. In dit stuk zijn een aantal risico's benoemd. In onderstaand overzicht zijn alle risico's zichtbaar gemaakt:

- 1) ABP premie wordt niet gecompenseerd: resultaat negatief beïnvloed met € 20K. De kans dat dit zich voordoet is zeer klein;
- 2) Het verzuim is 6% i.p.v. de begrote 5%. Er is ook personeel beschikbaar om deze vervangingen daadwerkelijk in te vullen en dat leidt tot extra kosten van € 90K. Daarmee wordt het resultaat met een bedrag van € 90K negatief beïnvloedt. De kans dat dit zich voordoet is klein;
- 3) De Start: deze nevenvestiging is de afgelopen 5 jaar voorzien van gemiddeld een bijdrage van € 55K vanuit de gemeente. In deze begroting is uitgegaan van een bijdrage voor 2023 van € 10K en gezien de verwachte positieve ontwikkeling van het leerlingenaantal alleen verwerkt in 2023;
- 4) Verdere stijging van energielasten in 2024 en verder. Tot en met 2023 is inmiddels een 40% stijging meegenomen. Voor 2024 zou dit op kunnen lopen tot 70% (€ 75K) en verder in de toekomst is dit nog onzekerder;
- 5) Stijging van overige lasten: de grootste kostenposten zijn in de begroting 2023 naar boven bijgesteld. De kans is aanwezig dat ook de andere kosten zullen stijgen. Het Ministerie van Onderwijs heeft voor 2023 gemiddeld 11,7% gecompenseerd. Zoals nu bekend volstaat dat voor alle kosten behalve voor energie. Hoe deze kosten zich in 2024 zullen ontwikkelen en welke prijscompensatie toegekend zal worden is onzeker. Op basis van deze info is gekozen voor een kostenneutrale verwerking;
- 6) De aanpassing van de bekostiging (€ 175K) blijft achter of komt helemaal niet. Afgelopen jaren is gebleken dat 99,5% van de kosten achteraf gecompenseerd werd;
- 7) Eind november is bekend geworden dat er extra geld beschikbaar komt voor het onderwijs als compensatie voor de gestegen energielasten. Op dit moment is onbekend hoe deze compensatie eruit gaat zien en welke bedrag Bravoo daarvoor gaat ontvangen.

De kans dat alle risico's zich voor zullen doen is zeer klein. Het eigen vermogen van de stichting is van dien aard dat dit risico voor 2023 gelopen kan worden. Wel zal sturing voor de jaren erna moeten plaatsvinden als ze zich daadwerkelijk voordoen. Ontwikkeling resultaat bij het voordoen van de risico's:

(x € 1.000)	2023	2024
Resultaat begroot	-316	-171
Risico ABP	-20	-20
Risico Verzuim	-90	-90
Risico de Start	-10	-5
Risico energie	-	-75
Risico bekostiging	-175	-175
Resultaat na risico's	-611	-536

Verantwoording van de financiën

ONTWIKKELINGEN IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Leerlingen

Voor de bekostiging is sinds 2022 het leerlingaantal per 1 februari bepalend. We nemen de prognoses hieronder *cursief* op

Jaar	Leerlingaantal 1 februari	Groei/krimp absoluut
2022	2022	
2023	2127	105
<i>2024</i>	<i>2096</i>	<i>-31</i>
<i>2025</i>	<i>2075</i>	<i>-21</i>
<i>2026</i>	<i>2067</i>	<i>-8</i>

De meerjarige leerling ontwikkeling is qua trend nog licht neerwaarts. Dat is gebaseerd op een combinatie van gemeentelijke prognoses van 1-2 jaar geleden en inschatting van onze directeuren afgelopen najaar. Dit sluit ook aan bij de landelijke trend. Naar verwachting zou vanaf 2024-2025 stabilisering en toename zichtbaar worden. Dat laatste is nog steeds landelijk zichtbaar, maar zal waarschijnlijk groter zijn ten gevolge van de zogenaamde "coronakinderen". We zullen dat waarschijnlijk in de nieuwe gemeentelijke prognoses, die eind 2023/begin 2024 beschikbaar komen, ook gaan zien.

Een overzicht van de krimp en groei op schoolniveau gebaseerd op de februaritelling. Opvallend zijn de stijgingen bij de scholen in de gemeente Dongen (Springplank, Westerkim en Biezenkring), een gevolg van de sluiting per 1 augustus 2022 van KBS Noorderpoort (Initia).

	2022	2023	+/-
De Springplank	49	65	16
De Radonkel	69	71	2
Villa Vlinderhof	541	527	-14
Van der Heijden	71	71	0
De Krullevaar	59	56	-3
De Biezenkring	194	270	76
De Hoef	313	304	-9
De Hugo	83	85	2
Westerkim	59	84	25
De Touw ladder	175	186	11
De Start	28	31	3
De Vlinderboom	83	76	-7
Den Bussel	298	301	3
totaal	2022	2127	105

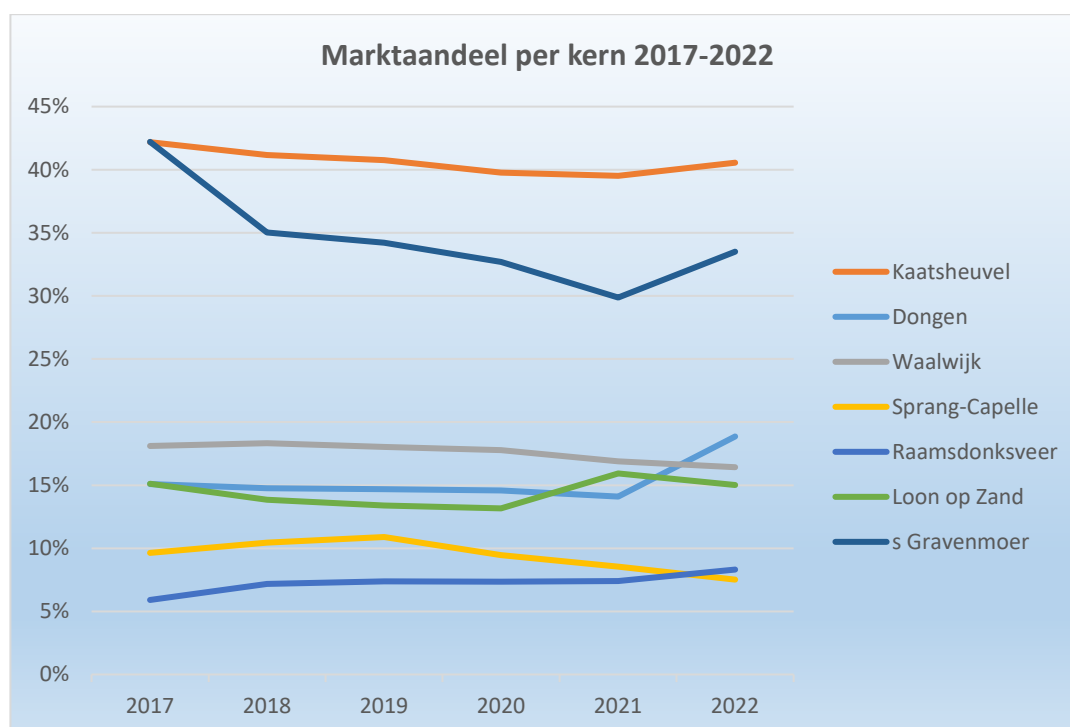
Onze scholen liggen in vier gemeenten. Per kern is een omgevingsanalyse gemaakt waarbij het aandeel van onze scholen wordt vergeleken met scholen van andere stichtingen. Hieronder geven we de ontwikkeling van het marktaandeel van Bravoo-scholen in de afgelopen 6 jaren (2017-2022) weer, dit is nog gebaseerd op de oktobertellingen.

Marktaandeel per kern 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kaatsheuvel	42%	41%	41%	40%	40%	41%

Dongen	15%	15%	15%	15%	14%	19%
Waalwijk	18%	18%	18%	18%	17%	16%
Sprang-Capelle	10%	10%	11%	9%	9%	8%
Raamsdonksveer	6%	7%	7%	7%	7%	8%
s Gravenmoer	42%	35%	34%	33%	30%	34%
Loon op Zand	15%	14%	13%	13%	16%	15%

In Kaatsheuvel blijft ons marktaandeel ongeveer gelijk (41%). In Dongen groeide ons marktaandeel met 5% ten opzichte van 2021, dit is vooral toe te schrijven aan de sluiting van de Noorderpoort (Initia) waardoor zowel Biezenkring (+ 74) als Westerkim (+ 14) groeiden. Hetzelfde beeld zien we terug in 's Gravenmoer waar de Springplank (+ 21) groeide. In Sprang Capelle daalde ons marktaandeel met 1 % met als gevolg een groei van RK- en PC-scholen, door de voornamelijk christelijke populatie is dit verklaarbaar. OBS De Radonkel (+ 7) kende een groei waardoor ons marktaandeel in Raamsdonksveer toenam en 1% hoger lag dan het gemiddelde marktaandeel in de afgelopen jaren. In Loon op Zand en Waalwijk liep ons marktaandeel iets terug. In Waalwijk hebben we in het kader van leerlingregulering (tegengaan van leegstand bij sommige scholen) bestuurlijke afspraken gemaakt waardoor de leerlingen van Villa Vlinderhof in 2026 weer allemaal in het hoofdgebouw onderwijs volgen. Tot die tijd maken we gebruik van een 2e locatie voor Villa Vlinderhof waarvoor we een overeenkomst met de gemeente Waalwijk hebben gesloten die in 2022 is geactualiseerd.

Vanaf 1 augustus 2023 gelden de volgende opheffingsnormen (tussen haakjes de oude normen):

Gemeente	Norm
Gemeente Waalwijk (kern)	153 (153)
Gemeente Waalwijk (buitengebied)	48 (49)
Gemeente Dongen (kern)	152 (155)
Gemeente Dongen (buitengebied)	51 (45)
Gemeente Geertruidenberg	123 (126)
Gemeente Loon op Zand	89 (89)

Deze gewijzigde normen zijn van positief belang voor de Krullebaar (Sprang-Capelle, op 011022: 53 leerlingen) en in negatieve zin voor de Springplank ('s Gravenmoer, op 011022: 68 leerlingen)

In 2020 is gestart met een meer professionele aanpak bij de wijze (onder andere via diverse advertentie-uitingen) waarop scholen zich presenteren naar toekomstige ouders en leerlingen, in 2020-2022 zijn ook de websites van de scholen geactualiseerd waardoor deze ook beter via smartphones te raadplegen zijn. Op de website van de stichting wordt regelmatig

verslag gedaan van de wijze waarop onze scholen zich in de verschillende (regionale) kranten presenteren. In een krimpende markt zijn wij in staat gebleken ons leerlingaantal minimaal te stabiliseren. Na een intensieve campagne in de regionale en landelijke media, mede ondersteund door een groot aantal actieve inwoners is het aantal inschrijvingen op OBS De Start in De Moer toegenomen. Het voortbestaan van deze school is veiliggesteld, zeker gezien het aantal woningen wat in de komende jaren gebouwd gaat worden.

Wij zijn van mening dat we de risico's met betrekking tot de ontwikkelingen van het leerlingaantal op een goede manier in kaart brengen en houden.

FTE (teldatum 01-08)

Aantal FTE	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar 2022 (T)	T+1	T+2	T+3
Bestuur / management	8.4	9.2	9.2	9.2	9.2
Personeel primair proces / docerend personeel	121.7	126.4	125.4	121.4	120.4
Ondersteunend personeel / overige deelnemers	23.0	27.7	27.7	26.2	26.2
Totaal	153.1	163.3	162.3	156.8	155.8

De ontwikkeling van het aantal FTE is normaal gesproken vooral afhankelijk van de ontwikkeling van het leerlingaantal. Daarnaast is de mate van aanpassing van de (incidentele) bekostiging van invloed. De komende jaren zal het wegvallen van de middelen NPO mogelijk ook leiden tot een krimp in FTE. Dit is zichtbaar in de kolom T+2.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN BALANS

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2021	Begroot 2022	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Vershil Realisatie 2022 t.o.v. Begroting 2022	Vershil Realisatie 2022 t.o.v. Realisatie 2021
	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000
Baten								
Rijksbijdragen	14.840	14.855	16.162	16.097	15.813	15.591	1.307	1.322
Overige overheidsbijdragen en subsidies	137	74	118	65	60	55	45	-19
Overige baten	186	122	265	118	113	113	142	79
Totaal baten	15.163	15.051	16.545	16.280	15.986	15.759	1.493	1.382
Lasten								
Personeelslasten	11.441	11.666	12.659	13.251	13.001	12.680	992	1.218
Afschrijvingen	271	290	290	308	316	318	0	19
Huisvestingslasten	1.257	1.345	2.124	1.459	1.468	1.467	779	867
Overige lasten	1.556	1.753	1.579	1.578	1.310	1.287	-174	23
Totaal lasten	14.525	15.054	16.652	16.598	16.096	15.753	1.597	2.127
Saldo							0	0
Saldo baten en lasten	638	-3	-107	-318	-110	6	-104	-745
Saldo financiële baten en lasten	-28	3	-149	2	2	2	-152	-121
Totaal Resultaat	610	0	-256	316	109	7	-256	-866

Analyse resultaat 2022 versus begroting 2022

De Rijksbijdragen zijn significant (€ 1.3 mln.) hoger dan begroot. Belangrijkste oorzaken zijn dat de bekostiging in 2022 aangepast is om de extra kosten van de CAO die afgesloten is in 2022 te dekken. Het gaat om een bedrag van zo'n € 1.6mln.. Daarnaast is voor NPO de specifieke achterstandstoelage die eigenlijk zou vervallen per 1 aug 2022 toch in stand gebleven. Hier gaat het om een bedrag van zo'n € 157K. Er zijn extra groeibaten (€ 47K) gerealiseerd door de instroom per start schooljaar op de drie scholen in Dongen ten gevolge van de sluiting van de Noorderpoort (Initia). Ten slotte zijn er meer (€ 76K) inkomsten vanuit de samenwerkingsverbanden ontvangen. Het grootste deel (€ 48K) doordat er meer arrangementen zijn toegekend dan begroot en deels (€ 28K) door aanpassing van de bekostiging naar boven. In negatieve zin is een bedrag van € 585K welke per 31 dec 2021 nog als vordering op het Ministerie van Onderwijs stond afgeboekt.

De overige overheidsbijdragen zijn iets (€ 45K hoger dan begroot. Daar zijn geen significante oorzaken voor.

De overige baten zijn € 142K hoger dan begroot. Daar zijn een paar oorzaken voor te benoemen. Extra inkomsten medegebruik € 19K, detachering personeel € 38K (i.h.k.v. taakklas); schenkingen (€ 11K), ouderbijdragen i.h.k.v. overblijven €27K en overige opbrengsten € 33K tgv het ontvangen van drie subsidies groene schoolpleinen (Hoef, Hugo en Touwladder) van het Prins Bernard Cultuurfonds. Ten slotte zijn er van 3 scholen in totaal € 14K aan ouderraadtegoeden verwerkt die niet begroot waren.

De Personeelslasten zijn € 992 hoger dan begroot. Belangrijkste oorzaak is de stijging van de werkgeverslasten ten gevolge van de CAO die in 2022 afgesloten is. Ongeveer € 1.18 mln. is daar aan te herleiden. Daarnaast is er € 270K meer aan gelden ontvangen vanuit het UWV in het kader van transitievergoedingen (€ 53K) en zwangerschapsuitkeringen (€ 217K). Aan inhuur van personeel (OP, conciërges en overige) is € 107K meer uitgegeven. Ten behoeve van personele voorzieningen is € 28K meer gedoteerd dan begroot, vooral ten behoeve van de voorziening langdurig zieken. De kosten voor nascholing zijn licht (€ 28K) lager dan begroot en er is geen gebruik gemaakt van inhuur interim-management (€ 50K). Ten slotte zijn de kosten voor Arbo en outplacement samen € 21K hoger dan begroot.

De huisvestingslasten zijn € 779K hoger dan begroot. Hierin valt op de dotatie aan de onderhoudsvoorziening die € 735K hoger is dan begroot. Er is extra gedoteerd ten behoeve van de (ver)nieuwbouw van de Hoef (€ 522K) en om het saldo (€ 213K) aan te vullen zodat er ruimte blijft voor onvoorzien uitgaven. hogere kosten voor onderhoud (€ 47K) en de hogere overige huisvestingslasten van € 38K. De eerste onder meer het gevolg van de aanschaf van CO2-meters (€ 13K) en de laatste het gevolg van uitgaven aan drie schoolpleinen waar ook subsidie tegenover stond. Daar staat tegenover dat de energielasten € 35K lager zijn dan begroot en de schoonmaakkosten ook nog € 19K lager dan begroot.

De overige lasten zijn € 174K lager dan begroot. Grootste afwijkingen zijn zichtbaar in de inhuur deskundigen (€ 23K) hoger dan begroot veroorzaakt door het niet begrote begeleidingstraject RvT-CvB (€ 17K), hogere uitgaven aan leer- en hulpmiddelen van € 43K veroorzaakt door een verschuiving van investeringen naar zogenaamde leerpakketten en hogere uitgaven aan werving/PR van € 22K. Daar staat tegenover dat er € 282K minder aan overige onderwijskosten is uitgegeven. Belangrijkste oorzaak is dat hier NPO-uitgaven waarvan nog niet bekend was waar deze concreet aan zouden worden uitgegeven begroot stonden. Deze zijn op andere plaatsen verantwoord in de realisatie.

Het saldo financiële baten minus financiële lasten is € 152K slechter dan begroot. De rentebaten op de obligaties zijn iets (€ 5K) beter dan begroot, maar de waarde van de portefeuille is significant gedaald. Het ongerealiseerde koersverlies is € 157,5K. Belangrijkste oorzaak hiervoor is de sterk gestegen marktrente op de obligatiemarkt. Bravoo kiest er voor om koersresultaten niet te begroten om daarmee geen onnodige financiële risico's te lopen.

Analyse resultaat 2022 versus realisatie 2021

Naast bovenstaande analyse, die overwegend ook geldt voor verschillen tussen 2021 en 2022 zijn er nog een paar aanvullende oorzaken te benoemen die specifiek tussen 2022 en 2021 zitten.

NPO bekostiging is in 2021 ontvangen voor de periode augustus t/m december 2021 (5 maanden) terwijl in 2022 dit voor januari t/m december (12 maanden) is geweest. Het verschil is zo'n € 915K.

De gemeentelijke bijdragen liggen € 19K lager in 2022 t.o.v. 2021. In 2021 is er voor de Start 17 maanden subsidie vanuit de gemeente verantwoord.

Onder de personele lasten valt op dat de uitkeringen vanuit het UWV € 116K hoger zijn in 2022. Vooral ten gevolge van minder zwangerschapsuitkeringen. De kosten nascholing € 20K, de overige inhuur € 22K en de kosten van interim management € 98K zijn hoger in 2022. De totale afschrijvingslasten zijn 19K hoger in 2022 ten gevolge van een verdere uitbreiding op vooral ICT gebied. In de huisvestinglasten is de dotatie aan de voorziening onderhoud € 795K hoger. Dit ten gevolge van een extra dotatie

(ver)nieuwbouw Hoef (€ 522K) en ruimte onvoorzien (€ 213K) en daarnaast € 60K naar aanleiding van het opstellen van een nieuw meerjaren-onderhoudsplan, zijn de onderhoudskosten € 49K hoger. In de overige instellingslasten zijn is de inhuur extern deskundigen € 46K hoger, de ict-kosten € 74K lager en de begeleiding van leerlingen € 42K lager.

In het saldo van de financiële baten en financiële asten wordt het verschil veroorzaakt doordat het ongerealiseerde koersverlies in 2021 € 37K was en in 2022 € 157.5K.

Ontwikkelingen vanuit de meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting gaat Bravoo uit van een redelijke constante lijn. Er is waarschijnlijk sprake van een lichte daling van het leerlingenaantal en de afloop van beschikbare NPO-middelen per 1 augustus 2024 zal naar alle waarschijnlijkheid tot een krimp in formatie leiden. Ten slotte zal de wijziging van omgang met de voorziening onderhoud leiden tot aanpassingen in het vermogen en/of saldo voorzieningen, maar de effecten hiervan op de exploitatie zijn op dit moment nog onbekend.

Balans in meerjarig perspectief

Meerjarige ontwikkeling Balans Stichting Bravoo (x € 1.000)					
Activa (31 december)	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1.479	1.436	1.436	1.436	1.436
Financiële vaste activa	929	793	793	793	793
Totaal vaste activa	2.409	2.229	2.229	2.229	2.229
Vlottende activa					
Vorderingen	950	320	411	325	314
Kortlopende effecten	103	100	-	92	95
Liquide middelen	2.469	3.667	3.337	2.483	2.437
Totaal vlottende Activa	3.523	4.087	3.748	2.900	2.846
Totaal Activa	5.932	6.316	5.977	5.129	5.075
Passiva (31 december)					
Eigen Vermogen					
Algemene reserve	3.276	2.468	2.367	2.258	2.251
Bestemmingsreserves	367	919	704	14	14
Totaal eigen vermogen	3.643	3.387	3.071	2.272	2.265
Voorzieningen	612	1.209	1.222	1.148	1.132
Kortlopende schulden	1.676	1.721	1.684	1.709	1.678
Totaal Passiva	5.932	6.316	5.977	5.129	5.075

Vergelijking balans 2022 versus 2021

Er hebben best een aantal significante wijzigingen plaatsgevonden. De financiële vaste activa zijn afgenomen met € 136K ten gevolge van ongerealiseerde koersverliezen. Onder de vlottende activa zijn de vorderingen met € 633K afgenomen, vooral ten gevolge van het afboeken van de vordering op het Ministerie van Onderwijs (€ 585). Daarnaast is het saldo liquide middelen met € bijna 1.2mln toegenomen waarvan € 592K het gevolg is van het positieve resultaat (exclusief saldo financiële baten minus financiële lasten). Het overige verschil is vanuit het kasstroomoverzicht te herleiden.

Het eigen vermogen is afgenomen met € 256K toegenomen ten gevolge van het negatieve resultaat, terwijl de voorzieningen juist met € 597K zijn toegenomen. Daarbij is een toename in personele voorzieningen (€ 36K) en een toename van de

voorziening onderhoud van € 561K zichtbaar. Dat laatste wordt veroorzaakt door extra dotaties van € 735K en onverwachte uitgaven en overschrijding van de renovatie van de Start in de Moer voor € 175K.

Meerjarige-ontwikkeling van de balans (inclusief investeringen, kasstroom en financiering)

Bravoo verwacht geen echte investeringsimpuls meer in de activa. Het aantal leerling-devices lijkt op orde evenals het aantal touchscreens in de klassen. Ten aanzien van medewerker-devices zijn mogelijk nog extra investeringen te verwachten, maar dit is nog niet uitgewerkt in beleid. Ook nog onzeker is welke (vervangings)investeringen te verwachten zijn voor de geplande 4 (ver)nieuwbouwscholen. Zodra hier meer duidelijkheid over beschikbaar is zal dit in de nieuwe Meerjarenbegroting verwerkt worden. Het saldo liquide middelen neemt af met ruwweg het begrote resultaat. Daarnaast zal in 2023/2024 de bestemmingsreserve NPO volledig ingezet worden. Daarmee neemt het publiek eigen vermogen geleidelijk af van bijna € 3.4 mln. eind 2022 naar een ruime € 2.2 mln. einde 2025. Effecten op de kasstroom zullen dus negatief zijn ten gevolge van de begrote negatieve resultaten en de inzet van de bestemmingsreserve NPO. Financiering van deze tekorten zal plaatsvinden ten laste van het saldo liquide middelen.

FINANCIËLE POSITIE

Kengetallen						
Kengetal	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Signaleringswaarde
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen + voorzieningen)/ balanstotaal	0,72	0,73	0,72	0,67	0,67	Ondergrens: < 0.3
Weerstandsvermogen (eigen vermogen/totale baten (incl financiële baten)	0,24	0,20	0,19	0,14	0,14	Ondergrens: < 0.05
Liquiditeit (Mottende activa/kortlopende schulden	2,10	2,38	2,23	1,70	1,70	Ondergrens 0.75 bij totale baten > € 12 mln.
Rentabiliteit (resultaat/totale baten (incl financiële baten)*100%	0,04	0,02-	0,02-	0,01-	0,00	Afhankelijk van financiële positie. Inspectie hanteert: 3-jarig: ondergrens < 0 2-jarig < -0.05 1-jarig: < -0.10
Reservepositie (feitelijk publiek eigen vermogen -/- signaleringswaarde publiek eigen vermogen)/totale baten	€ 1.41 mln.	€ 1.12 mln.	€ 0.82 mln.	€ 33K	€ 40K	Bovengrens: > € 0
Personele lasten % (Personele lasten/Rijksbijdrage)*100%	77,1%	78,3%	82,3%	82,2%	81,3%	NvT
Huisvestingsratio (huisvestingslasten+ afschrijvingen gebouwen en terreinen/totale lasten)*100%	8,7%	12,8%	8,8%	9,1%	9,3%	Bovengrens: >10%

Toelichting op de financiële positie

Bravoo heeft zich ten doel gesteld om altijd een “financieel gezonde bedrijfsvoering” te hebben. Bovenstaande kengetallen ondersteunen om daar een beeld van te krijgen. Naast, door de Inspectie van het Onderwijs bepaalde kritische kengetallen met vastgestelde grenswaarden, houdt Bravoo ook graag bij hoeveel procent van de Rijksbijdragen aan personele lasten besteed wordt. Zoals zichtbaar zijn voldoen alle kengetallen aan de kaders van het Ministerie van Onderwijs. Uitzondering daarop is, de met ingang van 2021, door Inspectie van het Onderwijs nieuw bepaalde signaleringswaarde “voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen”, oftewel de reservepositie. Deze houdt rekening met de volgende variabelen: Totaal eigen vermogen, deel privaat eigen vermogen, aanschafwaarde gebouwen, boekwaarde totale MVA en boekwaarde gebouwen, Totale baten incl. financiële baten.

Op basis van de jaarrekening 2019 heeft de Inspectie van het onderwijs vastgesteld dat er bij Bravoo sprake is van mogelijk bovenmatig eigen vermogen. De Inspectie verwacht dat een bestuur dat onderbouwt en zal verantwoorden in de jaarverslagen vanaf 2020. Mocht de onderbouwing niet goed verantwoord worden volgens de Inspectie zal zij vanaf 2024 gaan handhaven. Wat dat precies inhoudt staat nog niet beschreven.

Indien we dezelfde berekening toepassen met de cijfers uit de jaarrekening 2021 en jaarrekening 2022 alsmede in de begrotingen 2022 t/m 2025 zoals hier opgenomen neemt het mogelijk bovenmatig eigen vermogen wel af, maar blijft nog te hoog. Hierboven is het voor 2021 t/m 2025 uitgewerkt. Zichtbaar is dat het normatief eigen vermogen afgenomen is in 2022 door het negatieve resultaat. O.b.v. de begrotingen 2023 t/m 2025 (inclusief inzet bestemmingsreserve NPO zal deze echter gaan afnemen. Wij zullen hier de komende jaren goed naar kijken, zeker in relatie tot de ontwikkelingen inzake de voorziening onderhoud.

Verslag intern toezicht

SAMENSTELLING INTERN TOEZICHT

Raad van Toezicht (per 31 december 2022):

Naam	Functie	Nevenfuncties betaald / onbetaald	Aandachtsgebied en / of commissies*
dhr. W. van den Elsen	Voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> Partner bij organisatieadviesbureau Investeren in Mensen 	
mw. B. Baelemans	Lid	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen directeur VO Veghel Voorzitter platform VMBO mobiliteit en transport Bestuurslid platform VMBO Producteren, Installeren en Energie 	Onderwijs en Personeel
mw. N. Fouchier	Lid	<ul style="list-style-type: none"> Managing director Applied Physics and Science Education TU/e Lid RvT OBO West Brabant Lid Raad van Advies Internationale School Breda Bestuurslid Betrokken Ondernemers Breda Bestuurslid Stichting Voormalig Gasthuis Breda 	Financiële commissie
dhr. W. Dankers	Lid	<ul style="list-style-type: none"> Docent bij Avans Hogeschool Lid RvT IMW Regio Tilburg 	Financiële commissie
dhr. M. Liebregts	Lid	<ul style="list-style-type: none"> Voorzitter bestuur Ontdekstation 013 Bestuurslid Playing for Succes Willem II Bestuurslid Dorpsraad Berkel-Enschot 	Onderwijs en Personeel

Vergoedingsregeling

De vergoeding bestaat uit een bedrag van € 7.500 voor de voorzitter en een bedrag van € 5.000 per lid.

Toewijzing accountant

Eind 2022 is besloten dat de RvT in 2023 onderzoekt welke accountant wordt aangezocht voor de controle van de betreffende stukken.

De belangrijkste taak van de Raad van Toezicht is, het uitzetten van de kaders waarbinnen het College van Bestuur in samenwerking met de directeuren van de scholen het beleid verder dient te concretiseren en binnen de organisatie uit te dragen. Regelmatig vindt er een toetsing plaats of de uitgezette acties tot het beoogde resultaat hebben geleid. De Raad van Toezicht belegt hiertoe periodiek een vergadering met het College van Bestuur.

Er is voor de Raad van Toezicht een lijst van aftreden opgesteld. Op het moment dat er zich een vacature voordoet, wordt een kandidaat gezocht waarbij de benodigde competenties vooraf zijn beschreven. Kandidaten zullen door middel van een schrijven in (o.a.) regionale dagbladen worden opgeroepen te reageren. Er waren in 2022 geen vacatures voor de RvT.

TOELICHTING OP GEGEVEN ADVIEZEN

HOE HET TOEZICHT IS VORMGEGEVEN

Aan het intern toezicht vanuit de RvT is in 2022 op diverse manieren vorm gegeven:

[https://stichtingbravoo.sharepoint.com/sites/BravooBestuurskantoor/Gedeelde documenten/Bedrijfsvoering/Jaarverslag/2022/Jaarrapport 2022/Bestuursverslag_2022 def 220623 getekend RvT.docx](https://stichtingbravoo.sharepoint.com/sites/BravooBestuurskantoor/Gedeelde%20documenten/Bedrijfsvoering/Jaarverslag/2022/Jaarrapport%202022/Bestuursverslag_2022%20def%20220623%20getekend%20RvT.docx)

- Er is uitvoering gegeven aan het eigen Toezichtkader en Toezichtsvisie van de RvT als herijkt en vastgesteld in mei 2021 en aan de wettelijke verplichtingen als ook de Code Goed Bestuur.
- Periodiek overleg tussen Voorzitter College van Bestuur en Voorzitter Raad van Toezicht
- Een één jaarlijks eigen overleg met directeuren van Bravoo-scholen
- Schoolbezoek (In 2022 aan OBS De Start en OBS De Biezenkring)
- Tweemaal jaarlijks een gesprek met de GMR
- Commissievergaderingen van de RvT-commissies Personeel & Onderwijs en Financiën
- Kennisname en bespreking van periodieke schriftelijke rapportages van de Voorzitter CvB
- Vergaderingen van de gehele Raad van Toezicht met het College van Bestuur (6 maal in 2022)

Belangrijke vraagstukken

In het eerste deel in dit verslagjaar 2022 heeft de Covid-19 pandemie ook veel invloed gehad op het reilen en zeilen van Bravoo. De Raad van Toezicht is zeer te spreken over de manier waarop de leerkrachten, directeuren en de Bestuurder zich in het bijzonder in deze periode met veel wendbaarheid en toewijding hebben ingezet voor het onderwijs, het welzijn van de leerlingen en van elkaar.

Een hoogtepunt was in 2022 de totstandkoming van het nieuwe Koersplan 2022-2026 dat in het najaar is vastgesteld. Met daaraan gekoppeld een nieuwe set ambitiekaarten op het gebied van Onderwijs & Kwaliteit, Personeel en Organisatie. De RvT heeft zelf mede door deelname aan een voorbereidende Bravoo Management Tweedaagse met de directeuren en anderen vast kunnen stellen dat hierbij een zorgvuldig proces is gevolgd en Bravoo voor de komende jaren over een heldere koers beschikt en met eenduidige ambities die o.m. in de eigen ontwikkelgroepen intern verder worden uitgewerkt.

Een tweede hoogtepunt is de opbouw van de Bravoo Ontwikkelcampus waar leerkrachten worden geprikkeld en geïnspireerd. Hier leren professionals en experts van en met elkaar. In leerkringen wordt kennis en ervaring gedeeld met Bravoo-collega's, met als doel professionalisering, ontwikkeling en innovatie. Als een derde hoogtepunt beschouwen wij de doorontwikkeling van de ontwikkelteams waarin directeuren mede vormgeven aan de invulling van de ambities van de stichting. Een en ander past in een bredere visie en inspanningen om Bravoo als lerende organisatie dóór te ontwikkelen; het mede-eigenaarschap te stimuleren en goed gebruik te maken van de professionaliteit van onze medewerkers.

Bravoo is naar ons oordeel ook in 2022 een bestendig goed functionerend onderwijsorganisatie gebleken die de toekomst met vertrouwen tegemoet kan zien.

Tegelijkertijd maakten en maken wij ons als Raad, zoals velen in en buiten het onderwijs, zorgen over de najleffecten van corona bij onze leerlingen, de beschikbaarheid van voldoende en goed gekwalificeerde docenten, ondersteuners en leidinggevend, over de werkdruk de effecten op de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Ook delen wij de blijvende zorg over een toenemende kansenongelijkheid ondanks alle inspanningen van ons Bestuur en de Bravoo-medewerkers.

Rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de rechtmatige en doelmatige besteding van de onderwijsgelden. Dat is gebeurd door bespreking c.q. instemming met de jaarrekening 2021, de bespreking van het jaarrapport met de accountant en de bespreking en goedkeuring van de (meerjaren)begroting.

De Raad heeft geen aanwijzingen gevonden dat de onderwijsgelden in 2022 niet rechtmatig of doelmatig zijn besteed. Bravoo is voor zover hij kan nagaan een financieel gezonde organisatie volgens alle daarvoor geldende parameters.

Werkgeversfunctie

In 2022 is een nieuwe regeling voor een ontwikkel-beoordelingscyclus voor de Bestuurder formeel vastgesteld en ook toegepast tot volle tevredenheid van werkgever en werknemer. Het functieprofiel is opgenomen in een feedbackinstrument (360-gradentool), en wordt als uitgangspunt gebruikt voor zowel een reflectieverslag van de Bestuurder als het ontwikkel- c.q. beoordelingsgesprek.

Zelfevaluatie

De jaarlijkse zelfevaluatie heeft de Raad in juli 2022 uitgevoerd met ondersteuning van een externe partij. In de zelfevaluatie zijn diverse punten aan de orde geweest waaronder uitvoering van governance en verschillende rollen, samenwerking met bestuurder, interne samenwerking en professionalisering.

Deze evaluatie heeft geleid tot een intensivering van het intern vóóroverleg van de Raad en het verzoek aan de Bestuurder om beter geïnformeerd te worden over diens afwegingen m.b.t. (strategische) vraagstukken. Een en ander heeft geleid tot een intensiever betrokkenheid van de Raad bij de totstandkoming van het Koersplan en aanscherping van de ambities. Ook heeft dit geleid tot afspraken over themabijeenkomsten in 2023 van Bestuur en RvT over de uitwerking en realisatie van de Ambitiekaarten.

Professionalisering Raad van Toezicht

In het kader van hun nascholing hebben in het verslagjaar 2022 twee RvT-leden in het najaar het jaarcongres van de VTOI-NVTK bijgewoond. Corona heeft deelname aan nascholingsactiviteiten in eerste deel van 2022 bemoeilijkt. De Raad heeft voor 2023 concrete plannen voor intensivering van de eigen professionalisering.

Jaarverslag GMR 2022-2023

JAARPLAN 2022-2023

**Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad
Stichting Bravoo**

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarplan van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van Stichting Bravoo. Dit jaarplan is een handleiding om de taken en bevoegdheden die de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (hierna: GMR) heeft, inzichtelijk te maken. Daarnaast willen wij u met dit plan informeren over zaken die u van ons mag verwachten.

Het jaarplan is opgesteld om een effectieve planning van de verschillende onderwerpen vast te stellen en om daarmee op een zorgvuldige manier alle onderwerpen die de stichting aangaat te kunnen behandelen. Daarbij is aangesloten op de systematiek van het koersplan dat voor de periode 2022-2026 de globale kaders aangeeft waarbinnen de jaarplannen van de stichting, de scholen en de GMR tot stand komen.

2. Missie en visie

De GMR stelt zich ten doel om actief over beleidsmatige zaken mee te denken en op een positieve manier invloed uit te oefenen op het schoolbeleid, door gevraagd of ongevraagd advies. We willen een constructieve bijdrage leveren aan het bijstellen van beleidsstukken en zorgen voor een goed geïnformeerde achterban, met als doel de juiste dingen te doen voor de kinderen die een van de scholen bezoeken en voor de leerkrachten die lesgeven op een van de scholen van Stichting BRAVOO.

Bravoo heeft als hoofduitspraak, "Bravoo bindt en beweegt". Daaronder vallen de verschillende koersuitspraken. Om efficiënt te kunnen vergaderen en om diepgang in de discussies te krijgen worden koersuitspraken als leidraad gebruikt:

- Gezonde organisatie
- Leven lang leren
- Boeiend eigentijds en duurzaam onderwijs.

De GMR geeft er de voorkeur aan agendapunten met betrekking tot bovengenoemde onderwerpen plenair te bespreken tijdens de formele GMR-vergaderingen, waarbij deskundigen vanuit de Stichting worden uitgenodigd voor een toelichting (denk aan: Voorzitters OT, DBG, P&O, Financiën etc.) .

Dit doen we door:

- De (beleids-) voorstellen van het bestuur/directie te beoordelen en gebruik te maken van ons advies-, instemmings-, informatie-, initiatiefrecht en recht op overleg;
- Actief met onze achterban te communiceren over ontwikkelingen die het onderwijs in de school beïnvloeden.

We hanteren als uitgangspunten:

- Dat we namens ouders en personeel de medezeggenschap binnen de stichting proactief en met een positief-kritische houding willen invullen;
- Dat we, als vertegenwoordiger van personeel en ouders, invloed willen uitoefenen op beleid dat door de stichting namens het bevoegd gezag wordt gevoerd;
- Dat we niet alleen beleidsvoorstellen van het college van bestuur namens het bevoegd gezag willen beoordelen, maar daarnaast ook, indien nodig, zelf met ideeën zullen komen door middel van gevraagd en ongevraagd advies;
- Dat we openstaan voor vragen, opmerkingen en reacties van ouders en personeel via de MR van de scholen.
- Indien nodig buiten de GMR kennis en expertise raadplegen, bij voorkeur wel binnen de ouders en personeel van de stichting;
- Dat de agenda en notulen voor ouders en personeel beschikbaar zijn.

Aan de hand van het koersplan 2022-2026 van Stichting BRAVOO heeft de GMR voor 2022-2023 de volgende speerpunten geformuleerd:

- Positief-kritische medezeggenschap via de dialoog
- GMR-agenda: van bedrijfsvoering naar onderwijskwaliteit

<https://stichtingbravoo.sharepoint.com/sites/BravooBestuurskantoor/Gedeelde>

documenten/Bedrijfsvoering/Jaarverslag/2022/Jaarrapport 2022/Bestuursverslag_2022 def 220623 getekend RvT.docx

- Verbondenheid GMR/MR
- Vergroten professionaliteit GMR

Bovenstaande punten komen terug in de agenda van de GMR in 2022-2023.

3. Wie heeft er zitting in de GMR?

Onze GMR bestaat uit een afvaardiging ouders/leerkrachten van de 12 scholen die Stichting Bravo telt. De GMR-leden van dit jaar:

Wie?	Ouder	Personeel
Eline van Gelder (Voorzitter)	x	
Saskia Jansen		x
Kevin Janssen		x
Tessa Brust	x	
Arjen Kroon	x	
Johan Ramstijn	x	
Vacature		x
Vacature		x

Al een aantal schooljaren is er een onderbezetting bij de personeelsgeleding. Het belang van bovenschoolse medezeggenschap moet aandacht blijven krijgen. Wij zijn enthousiast over onze opdracht en willen dit graag overbrengen aan de leerkrachten. Hier ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid van directeuren, MR-en, GMR en bestuurder. Onderbezetting van de personeelsgeleding is ongewenst en komt de kwaliteit van de medezeggenschap niet ten goede. Dit is niet goed voor de scholen en niet goed de stichting. Daarom blijven wij jaarlijks in contact met de directeuren van onze scholen en de voorzitters van hun MR-en.

4. Taakverdeling en aandachtsgebieden GMR

De taakverdeling en aandachtsgebieden van de GMR zijn als volgt vastgesteld:

Voorzitter

- Leiden GMR vergaderingen;
- 1e Vertegenwoordiger GMR;
- Onderhouden contacten college van bestuur;
- Bepalen agenda in samenwerking met secretaris;
- Jaarverslag maken in samenwerking met secretaris;

Secretaris (notulieren wordt momenteel door Mechi de Veer gedaan, andere werkzaamheden worden onder overige GMR leden verdeeld. Wens is dat er een externe ambtelijk secretaris komt)

- 2e vertegenwoordiger GMR;
- Onderhouden contacten college van bestuur in samenwerking met voorzitter;
- Bepalen agenda in samenwerking met voorzitter;
- Postafhandeling, administratief beheer / archivering notulen en agenda;
- Opstellen en verzenden instemmings-/advies brieven (indien van toepassing);

GMR-leden (allen)

- Deelnemen aan de GMR-vergaderingen;
- Deelnemen in werkgroepen;
- Contacten onderhouden achterban;
- Vaststelling punten GMR-jaarplan;
- Aandragen onderwerpen agenda;

- Vertegenwoordigen van de GMR zowel intern als extern;
- Jaarverslag GMR-maken
- Aanwezig bij 2-jaarlijks overleg met de Raad van Toezicht

5. Vergaderdata GMR 2022-2023

Het Dagelijks Bestuur en de GMR hebben in principe minimaal 6 reguliere overlegvergaderingen per jaar. Binnen de koersuitspraken zijn er op stichtingsniveau ontwikkelteams gevormd. De GMR heeft hierin een rol van sparringspartner en behoudt de helikopterview om te kijken of alle geleidingen binnen de stichting zijn meegenomen in de ontwikkeling. Begin van het jaar wordt er in overleg met het bestuur gekeken welke ontwikkelingen er dat jaar vanuit de koersuitspraken worden ingezet.

In het schooljaar 2022-2023 zijn de GMR vergaderingen als volgt gepland:

- 20 september, 2022
- 8 november 2022
- 6 december 2022
- 17 maart 2023
- 18 april 2023
- 6 juni 2023

6. Werkwijze GMR

De GMR-vergadering is een openbare vergadering. Om de vergaderingen goed voor te bereiden worden de onderwerpen bij voorkeur schriftelijk voorbereid. Voorafgaand staat vast wie verantwoordelijk is voor het schrijven en het aanleveren van stukken bij de secretaris van de GMR.

De agendapunten worden bepaald aan de hand van het jaarplan van de Stichting en de GMR. Het koesplan met bijbehorende koersuitspraken zijn hierin leidend.

De agenda wordt zodanig opgesteld dat duidelijk is of een agendastuk voorligt voor advies, voor instemming of ter informatie. De vergaderstukken worden minimaal een week voor de vergadering verstuurd; waarbij stukken zoveel mogelijk worden gebundeld (minder mail-verkeer). De agenda wordt vooraf door de voorzitter met de bestuurder voorbesproken.

7. Overleg met Raad van Toezicht

Met de Raad van Toezicht wordt ten behoeve van kennisuitwisseling tweemaal per jaar een bijeenkomst georganiseerd. In het schooljaar 2022-2023 vindt het overleg met de Raad van Toezicht plaats op: 15 november 2022 en 9 mei 2023.

8. Medezeggenschapsreglement, statuut en huishoudelijk reglement

Bovengenoemde stukken zijn in te zien op het bestuurskantoor en zijn te vinden op de website van Stichting Bravoo. Deze zijn onlangs geactualiseerd.

9. Kalender GMR

Door het opstellen van een jaarplanning van de GMR-vergaderingen willen we bereiken dat de GMR op tijd haar statutaire taken kan vervullen (adviseren of instemmen).

De kalender van de GMR wordt bepaald door het jaarplan van Stichting Bravoo, de wensen van de bestuurder om onderwerpen te agenderen en de specifieke voorkeur van de GMR om de belangrijke thema's onderwijskwaliteit, HR, financiën etc, proactief te agenderen.

Onderwerpen die ten grondslag liggen aan signalen of wensen vanuit de scholen worden hier aan toegevoegd indien deze niet school specifiek zijn.

Datum	Agendapunten
oktober	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarverslag 2021-2022 ▪ Jaarplan 2022-2023 bespreken
november	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorbereiden gesprek Raad van Toezicht ▪ Begroting
maart	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eerste bespreking bestuursformatieplan
april	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorbereiden gesprek Raad van Toezicht ▪ Goedkeuring bestuursformatieplan ▪ Jaarrekening ▪ Jaarverslag bestuur ▪ Jaarplan 2023-2024 voorbereiden
juni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarverslag GMR 2022-2023 ▪ Communicatie met MR-en

10. Begroting GMR

Lidmaatschap MR Academie (voor scholing/informatie) € 787,50 per jaar

Jaarrekening

behorende bij het Jaarrapport 2022

Stichting Bravoo, Kaatsheuvel

Versie: 13 juni 2023

1. Inleiding

Gegevens over de rechtspersoon:

Bestuursnummer: 41435
Naam Instelling: Stichting Brabants Verenigd Openbaar Onderwijs
Postadres: Postbus 79
Postcode/Plaats: 5170 AB Kaatsheuvel
Telefoon: 0416-283103
Internetsite: www.stichtingbravoo.nl

Contactpersoon: Dhr. A.J. (Ad) Winters
Telefoon: 0416-283103
E-mail: a.winters@stichtingbravoo.nl

Aanbieding

Stichting Bravoo te Kaatsheuvel biedt u hierbij de jaarrekening 2022 aan.
De jaarrekening bestaat uit een balans per 31 december 2022, een staat van baten en lasten 2022 en een kasstroomoverzicht 2022, alle voorzien van de benodigde specificaties en toelichtingen.
De jaarrekening is een onderdeel van het jaarrapport van Stichting Bravoo.

Drs. Robert Venema,
Voorzitter College van Bestuur
Juni 2023

2. Financiële Kengetallen

Liquiditeit			
	Vlottende Activa	Kortlopende schuld	%
2021	3.522.668	1.676.158	210%
2022	4.087.001	1.720.535	238%

Solvabiliteit			
	Eigen vermogen	Totaal Balans	%
2021	3.642.929	5.931.553	61%
2022	3.386.772	6.316.295	54%

Weerstandvermogen			
	Eigen vermogen -/ Mat. vaste act.	Rijksbijdragen	%
2021	2.163.485	14.840.380	15%
2022	1.950.667	16.161.983	12%

Kapitalisatiefactor			
	Totaal Balans	Totale baten	%
2021	5.931.553	15.140.641	39%
2022	6.316.295	16.401.540	39%

Exploitatieresultaat (Rentabiliteit)			
	Resultaat	Totale baten	€
2021	609.617	15.140.641	4%
2022	256.157-	16.401.540	-2%

Aandeel Rijksbijdragen			
	Rijksbijdragen	Totale baten	%
2021	14.840.380	15.140.641	98%
2022	16.161.983	16.401.540	99%

Aandeel personele Lasten			
	Personele Lasten	Totale lasten	%
2021	11.440.885	14.531.024	79%
2022	12.658.729	16.657.697	76%

Aandeel huisvestingslasten			
	Huisvestingslasten	Totale lasten	%
2021	1.257.206	14.531.024	9%
2022	2.124.289	16.657.697	13%

3. Balans na resultaatbestemming

Balans			
	31-12-2022	31-12-2021	Verschil
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1.436.105	1.479.445	43.340-
Financiële vaste activa	793.189	929.442	136.253-
Subtotaal Vaste Activa	2.229.294	2.408.886	179.592-
Vlottende activa			
Vorderingen	419.786	1.053.421	633.635-
Liquide middelen	3.667.215	2.469.247	1.197.968
Subtotaal Vlottende Activa	4.087.001	3.522.668	564.333
Totaal activa	6.316.295	5.931.554	384.740

Balans			
	31-12-2022	31-12-2021	Verschil
Passiva			
Eigen Vermogen	3.386.772	3.642.929	256.157-
Vorzieningen			
Voorziening jubilea	135.935	140.835	4.900-
Voorziening DI	37.208	31.921	5.287
Voorziening langdurig zieken	194.420	158.994	35.426
Vorzieningen onderhoud	841.420	280.713	560.707
Subtotaal voorzieningen	1.208.985	612.465	596.520
Kortlopende schulden	1.720.535	1.676.158	44.377
Totaal passiva	6.316.295	5.931.554	384.740

4. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten			
	2022	Begroot 2022	2021
Baten			
Rijksbijdragen	16.161.983	14.855.376	14.840.380
Overige overheid	118.322	73.654	137.019
Overige baten	264.627	122.450	185.622
Totaal baten	16.544.932	15.051.480	15.163.021
Lasten			
Personele lasten	12.658.729	11.666.258	11.440.885
Afschrijvingen	289.511	289.511	270.811
Huisvestingslasten	2.124.289	1.345.345	1.257.206
Overige lasten	1.579.294	1.753.240	1.556.219
Totaal lasten	16.651.823	15.054.355	14.525.121
Saldo baten en lasten	-106.891	-2.875	637.900
Financiële baten/lasten	-149.266	2.875	-28.283
Resultaat	-256.157	0	609.617

5. Kasstroomoverzicht

	2022	2021
Uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	-106.891	637.900
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	289.511	270.811
Mutaties voorzieningen	596.520	-120.833
<i>Verandering in vlottende</i>		
Vorderingen	633.635	-65.810
Schulden	44.377	70.676
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.457.152	792.744
Uit investerings-activiteiten		
(Des-) Investerings MVA	-246.169	-382.936
(Des-) Investerings FVA	136.253	-8.948
Uit investerings-activiteiten	-109.917	-391.884
Uit financierings-activiteiten		
Ontvangen interest	14.194	14.544
Betaalde interest en kosten	-163.460	-42.827
Uit financierings-activiteiten	-149.266	-28.283
Mutatie liquide middelen	1.197.970	372.577
Beginstand liquide middelen	2.469.247	2.096.668
Eindstand liquide middelen	3.667.215	2.469.247
Mutatie liquide middelen	1.197.968	372.579

6. Toelichtingen

6.1 Grondslagen voor de Jaarrekening

Algemene toelichting

Activiteiten

Stichting Bravoo is het bevoegd gezag van scholen op 14 locaties onder 10 BRIN nummers. De activiteiten bestaan uit het verzorgen van openbaar primair onderwijs in de gemeenten Dongen, Geertruidenberg, Loon op Zand en Waalwijk.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Stichting Bravoo bedraagt per 31 december 2022 € 3.386.772 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Bravoo is feitelijk gevestigd op Dodenauweg 2; 5171NG; Kaatsheuvel. Statutaire vestigingsplaats is de gemeente Loon op Zand; inschrijving bij het handelsregister onder nummer 812961274.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Bravoo zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigenvermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingmodellen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruikgemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length'-transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingsmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De verwachte gebruiksduur per categorie is:

Verbouwingen:	10 jaar
Meubilair:	20 jaar
Leermiddelen:	9 jaar
Duurzame apparatuur / ICT:	5 jaar

Overige inventaris : 5 en 10 jaar

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief (ontmantelingskosten) wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief waartegenover voor het gehele bedrag een voorziening wordt gevormd.

Indien grond gekocht is met opstallen, met de intentie de opstallen te slopen of teniet te laten gaan en vervolgens op de grond nieuwbouw te realiseren, dan maken de eventuele boekwaarde van de opstallen en de gemaakte sloopkosten deel uit van de verkrijgingsprijs van de grond.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Overige effecten

De waarderingsgrondslagen van de overige effecten opgenomen onder de financiële vaste activa zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen voor de effecten onder de vlottende activa. Daarom wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf Effecten.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroom genererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 1 %. De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de stichting de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Bij een investering in eigen-vermogensinstrumenten gewaardeerd tegen kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de actuele vermogenskostenvoet voor een soortgelijk financieel actief. Het bijzondere-waardeverminderingverlies wordt slechts teruggenomen indien er aanwijzingen zijn dat een in voorgaande jaren in de jaarrekening verwerkt verlies als gevolg van waardevermindering niet meer aanwezig is of veranderd is.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en zijn voor waardering na eerste verwerking onder te verdelen in effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille en effecten die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille, zijnde eigen-vermogensinstrumenten of obligaties.

Effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden, na eerste verwerking, gewaardeerd tegen reële waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De onder de effecten opgenomen investeringen in eigen-vermogensinstrumenten, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille en die niet beursgenoteerd zijn, worden

gewaardeerd tegen kostprijs. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening. Indien van een dergelijk individueel effect de reële waarde onder de kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst-en-verliesrekening. De onder de effecten opgenomen investeringen in eigenvermogensinstrumenten, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille en die beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen reële waarde met ongerealiseerde waardeveranderingen via de herwaarderingsreserve.

Gekochte, rentedragende obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien de reële waarde van een dergelijk individueel effect onder de (geamortiseerde) kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst-en-verliesrekening. Voor rentedragende effecten vindt verwerking van de rentebaten plaats tegen de effectieve-rentemethode.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via de winst-en-verliesrekening worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via het eigen vermogen worden in de eerste waardering verwerkt. Bij verkoop van de effecten aan een derde worden de transactiekosten in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden verwerkt in de eerste waardering. Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Bestemmingsreserves

Op de balans van Stichting Bravoo is een Bestemmingsreserve Publiek opgenomen. Deze is gevormd in 2021 ten gevolge van niet bestede middelen Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Besteding zal daar waar mogelijk in de jaren 2022 tot en met 2024 plaatsvinden. Op de balans van Stichting Bravoo is een bestemmingsreserve Privaat opgenomen. Deze is gevormd uit ontvangen private middelen. Jaarlijks zal bekeken worden of middels resultaatbestemming aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken wordt.

Vorzieningen

Algemeen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is een rentevoet van 1,6% (2021: 0%) als disconteringsvoet gehanteerd.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening wordt opgenomen voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot uitbetaling van te genieten verlof welke in uren gespaard is. Daarbij wordt rekening gehouden met een opnamekans van 100% van de reguliere uren en van 80% bij de leeftijdsuren en met werkgeverslasten van 77% (rekening houdende met de eigen bijdrage van medewerkers).

Voorziening langdurig zieken

De voorziening vanwege langdurig zieken wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening langdurig

zieken wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

BRAVOO maakt gebruik van de tijdelijke regeling waarbij het voor de boekjaren tot en met 2022 is toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsspan, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personele lasten

Brutolonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Stichting Bravoo heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

Afschrijvingen Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Materiële vaste activa worden afgeschreven in gehele kalenderjaren; de eerste afschrijving wordt gedaan in het jaar volgend op het jaar van aanschaf. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Marktrisico

Prijsrisico

Stichting Bravoo loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De stichting beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen. Daarnaast wordt het risico beperkt doordat voldaan wordt aan het gestelde in de wet Belenen en Beleggen.

Rente- en kasstroomrisico

Stichting Bravoo loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Stichting Bravoo risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting Bravoo risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

6.2 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa				
	Totaal	Gebouwen & terreinen	Meubilair / inventaris / apparatuur	Leer- middelen (PO)
Aanschafwaarde 1-1-2022	2.806.620	60.906	2.099.014	646.700
Afschrijving cumulatief 1-1-2022	1.327.173	6.087	941.265	379.821
Boekwaarde 1-1-2022	1.479.446	54.819	1.157.749	266.879
Aanschafwaarde 1-1-2021	2.806.620	60.906	2.099.014	646.700
Investerings 2022	246.169	-	198.039	48.130
Desinvesteringen 2022	-206.744	-	-110.411	-96.334
Aanschaf waarde 31 december	2.846.045	60.906	2.186.642	598.496
Afschrijving cumulatief 1-1-2021	1.327.173	6.087	941.265	379.821
Cumulatieve afschrijving desinvesteringen 2022	-206.744	-	-110.411	-96.334
Afschrijvingen 2022	289.511	1.775	217.752	69.984
Afschrijving cumulatief 31-12-2022	1.409.940	7.862	1.048.606	353.471
Boekwaarde 31-12-2022	1.436.105	53.044	1.138.036	245.025

De investeringen uit voorgaande jaren die vóór aanvang van het verslagjaar het einde van hun economische levensduur hadden bereikt, zijn in 2022 uit de cumulatieve aanschafwaarde en uit de cumulatieve afschrijving verwijderd. (desinvestering: €206.744)

6.3 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (FVA)		
	2022	2021
Balanswaarde 1 januari	1.032.570	1.000.529
Verkochte FVA (balanswaarde)	-100.000	-131.885
Aankoop FVA (aanschafwaarde)	118.010	200.850
Herrubricering naar vorderingen	-99.805	-103.128
Koersmutaties	-157.586	-36.924
Totaal Financiële vaste activa	793.189	929.442

Op 31 december 2022 was Stichting Bravoo in het bezit van de volgende Financiële vaste activa:

Soort obligatie/aandelen	Rente percentage	Volume 31-12-2022	Aankoop waarde	Koers 31-12-2022
Bank Ned. Gemeenten 21-33	0,125	100.000	98.550	72.938
BNP Paribas 16-26	1,625	100.000	104.700	94.981
BPCE 20-30	0,625	100.000	102.300	79.481
Comp de Finan 2010-2025	4,000	50.000	55.711	50.820
Credit Agricole 2019/2028 0,01%	0,010	100.000	99.600	82.890
KFW 2018-2033 1,125%	1,125	100.000	111.240	82.267
Nederland 1998-2028	5,500	25.000	34.605	28.253
Nederland 17-28 0,75	0,750	100.000	100.230	89.900
Nederland 2020/2030	-	100.000	83.130	80.860
Nordea Bank 2017/2027 1,125%	1,125	100.000	104.900	89.894
Rabobank 10-25 4,125%	4,250	40.000	50.040	40.907
Totaal van deze portefeuille		915.000	945.006	793.190

Opgenomen onder Effecten:

Soort obligatie/aandelen	Rente percentage	Volume 31-12-2022	Aankoop waarde	Koers 31-12-2022
ABN AMRO 13-23 2,5%	2,500	100.000	113.230	99.805

6.4 Vorderingen

Vorderingen	31-12-2022	31-12-2021
OCW	-	622.595
Vorderingen op gemeente	20.257	355
Effecten	99.805	103.128
Nog te ontvangen rente	5.128	6.352
Debiteuren	81.035	145.218
Overige overlopende activa	213.561	175.774
Totaal vorderingen	419.786	1.053.422

Het bedrag onder effecten betreft een obligaties welke in 2022 afloopt.

Onder Overige overlopende activa is € 4.997 aan borg opgenomen welke afgegeven is voor de huur van het bestuurskantoor.

Voor het overige hebben alle vorderingen een resterende looptijd korter dan één jaar.

6.5 Liquide middelen

Liquide middelen		
	31-12-2022	31-12-2021
Kasmiddelen	-	-
Tegoeden bank- en girorekeningen	3.667.215	2.469.247
Totaal Liquide middelen	3.667.215	2.469.247

6.6 Eigen vermogen

Stand Eigen Vermogen				
	01-01-2022	Resultaat	Overige	31-12-2022
Algemene Reserve (publiek)	3.201.169	733.075-	-	2.468.094
Bestemmingsreserve (publiek)	435.124	470.009	-	905.133
Bestemmingsreserve (privaat)	6.636	6.909	-	13.545
Totaal Eigen Vermogen	3.642.929	256.157-	-	3.386.772

Het exploitatieresultaat volgens de exploitatierekening over 2022 bedraagt € 256.157 negatief. Hiervan is € 733.075 onttrokken aan de algemene reserve, €470.009 toegevoegd aan de bestemmingsreserve publiek en € 6.909 toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat.

6.7 Voorzieningen

Voorzieningen	Stand per 1-1-2022	Dotaties 2022	Ont-trekkingen 2022	Overige mutaties 2022	Vrijval 2022	Stand per 31-12-2022
Voorziening jubilea	140.835	20.000	8.122	-16.778	-	135.935
Voorziening DI	31.921	9.280	4.080	87		37.208
Voorziening langdurig zieken	158.994	165.548	130.122	-		194.420
Voorziening onderhoud	280.713	1.165.438	664.731	60.000		841.420
Totaal voorzieningen	612.463	1.360.266	807.055	43.309	-	1.208.983

Onderverdeling voorzieningen in kortlopend deel (< 1 jaar)			
Voorzieningen in 2021	< 1 jaar	> 1 jaar	Totaal
Voorziening jubilea	10.998	124.937	135.935
Voorziening DI	-	37.208	37.208
Voorziening langdurig zieken	108.352	86.068	194.420
Voorziening onderhoud	430.000	411.420	841.420
Totaal voorzieningen	549.350	659.633	1.208.983

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de cao dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum van indiensttreding, blijfkans-percentage en een uitkering bij 25 en 40-jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, de discontovoet bedraagt 1,6% (2021: 0%).

Met ingang van 1 september 2016 is de regeling duurzame inzetbaarheid in werking getreden. Middels een inventarisatie onder schooldirecteuren is gebleken dat er een voorziening gevormd moet worden. Dat is met ingang van 1 jan 2021 gebeurd.

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter dekking van de kosten die wettelijk dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de re-integratiekans. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

De voorziening onderhoud is gevormd ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud. De dotatie in 2022 is gebaseerd op de begrote onderhoudslast conform het Meerjarig Onderhoudsplan 2019-2038. In 2021 is een nieuwe Meerjarenonderhoudsplanning opgesteld. Als gevolg daarvan is de jaarlijkse dotatie opgehoogd van € 370K naar € 430K met ingang van 2022.

6.8 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden		
	31-12-2022	31-12-2021
Te betalen salarissen	8.666	2.151
Nog uit te keren vakantiegeld	433.101	372.146
Bindingstoelage	47.026	-
Schulden inzake pensioenen	164.475	150.543
Belastingen en premies sociale verzekeringen	576.435	454.474
Salarissen, sociale lasten en belastingen	1.229.703	979.314
Crediteuren	300.926	314.197
Nog te betalen bedragen	73.673	198.437
Vervangingsfonds / Pf premies	317	447
Kruisposten	-	-
Overige kortlopende schulden	374.916	513.081
Vooruit ontvangen bedragen	7.000	43.778
Vooruitontvangen II-arrangementen RSV	-	67.388
Vooruitontvangen/nog te besteden subs. IOP	-	-
Vooruitontvangen/nog te besteden subs. PO-VO	108.916	37.497
Terug te betalen subsidie zij-instroom	-	20.000
Vooruitontvangen/nog te besteden subs. gemeente	-	15.100
Overlopende passiva	115.916	183.763
Totaal kortlopende schulden	1.720.535	1.676.158

6.9 Model G

Model G. Verantwoording subsidies			
G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt			
Omschrijving	Toewijzing	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	
		Datum	J/N
Lerarenbeurs 2022	1278778-1	20-7-2022	J
Lerarenbeurs 2022	1278878-1	20-7-2022	J
Lerarenbeurs 2022	1279041-1	20-7-2022	J
Subsidieregeling OA	SOOL22617	11-11-2022	N
Subsidie doorstroomprogramma PO-VO gelijke kansen 2022	DPOVO22091	28-7-2022	N
Subsidie doorstroomprogramma PO-VO gelijke kansen 2021	DPOVO21185	29-7-2021	N
Subsidie Zij-instroom 2020	1046684-1	21-1-2020	J

6.10 Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen

Niet uit balans blijvende rechten	
Vordering OC&W	694.125

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs vereenvoudigd. Een van de wijzigingen betreft het toekennen van bekostiging op kalenderjaarbasis in plaats van op schooljaarbasis. Een gevolg van deze nieuwe bekostigingssystematiek is dat de vordering OCW in 2022 afloopt en dat dit per saldo leidt tot lagere baten. Dat komt doordat de beschikking over de overgangperiode augustus/december 2022 is gebaseerd op het betaallitme van OCW en niet op 5/12e deel van de schooljaarbeschikking die voorheen werd afgegeven. Deze vordering bedroeg ultimo 2021 € 622.595. Bravoo heeft zich aangesloten bij ca. 230 andere schoolbesturen die samen met de PO Raad bezwaar hebben gemaakt tegen de (eenmalige) gevolgen van de overgang op de nieuwe bekostigingssystematiek. Het bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. Samen met ruim 220 andere schoolbesturen heeft Bravoo bezwaar aangetekend. Dit bezwaar ligt momenteel bij de Raad van State. Een uitspraak wordt niet eerder verwacht dan in 2024.

In verband met de onduidelijkheid over de uitkomst van deze procedure heeft Bravoo géén vordering opgenomen in het kader van deze kwestie.

Niet uit balans blijvende verplichtingen		
Lopende contracten	Looptijd	Jaarlijkse verplichting
Huur bestuurskantoor	2018-2028	24.015
Leasecontract Ipads 09EI	Looptijd van 4 jaar met ingangsdatum 01-08-2019	3.267
Leasecontract Ipads 09QZ	Looptijd van 4 jaar met ingangsdatum 1-1-2020	1.875
Leasecontract Ipads 09QZ	Looptijd van 4 jaar met ingangsdatum 1-08-2020	225
Leasecontract koffiemachine 09QZ	Looptijd van 72 maanden met ingangsdatum 14-12-2020	508
Afname contract Orange Blend 09QZ	Looptijd van 72 maanden met ingangsdatum 14-12-2020	468
Serviceovereenkomst QS Nederland 04GF	Looptijd van 36 maanden met ingangsdatum 15-10-2022	858

6.11 Specificatie baten

Staat van baten en lasten				
		2022	Begroting	2021
311001	Personele lumpsumvergoeding	8.756.782	10.231.453	8.315.859
311002	Budget personeels-arbeidsmarktbel.	2.500.112	2.171.693	2.076.528
311004	Materiële instandhouding (Londo)	1.698.353	1.697.988	1.681.633
311005	Bijz bek prof beg strt schldrs	193.817	-	78.186
311006	Prestatie Box	-	186.037	263.363
311007	Bijz en aanv bekostiging NPO	1.220.790	-	581.963
311008	Risico onderwijsachterstand NPO	289.512	-	94.954
311009	Arbeidsmarkttoelage NPO	138.904	-	58.685
312001	Geoomerkte subsidies personeel	47.123	18.745	33.860
2003/3220	Niet geoomerkte subsidies personeel	708.464	17.089	1.055.702
312004	Niet geoomerkte subsidies materieel	-	154	-
312006	LGF overdracht arrangementen	142.816	94.822	145.258
312007	Samenwerkingsverband zorgmiddelen	465.310	437.395	454.389
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	16.161.983	14.855.376	14.840.380
	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	118.322	73.654	137.019
3.2	Overige overheidsbijdragen	118.322	73.654	137.019
351001	Medegebruik gebouw en lokalen	108.051	89.650	94.969
352001	Detachering personeel	37.528	-	20.584
352002	Overige inkomsten personeel	12.679	11.750	16.441
353003	Schenken/sponsoring	10.545	-	7.813
	Ouderbijdragen/overblijfgelden	58.885	18.400	24.807
356005	Overige opbrengsten	36.939	2.650	21.008
3.5	Overige baten	264.627	122.450	185.622
3	Totaal Baten	16.544.932	15.051.480	15.163.021

6.12 Specificatie lasten

Staat van baten en lasten				
		2022	Begroting	2021
411001	Brutolonen en salarissen	8.894.750	11.135.627	7.579.818
411002	Sociale lasten	1.415.981	-	1.334.713
	Vervangingsfonds	4.154		3.716
	Participatiefonds	120.799		237.806
411003	Pensioenpremies	1.882.098	-	1.786.408
412114	Inleen OP	68.938	-	54.561
413002	Uitkering Vervangingsfonds	-	6.453	-
413003	Uitkering div (bv UWV)	-316.622	-46.598	-210.767
412002	Dotatie voorz. duurzame inzetbaarheid	9.367	-	34.049
412003	Dotatie voorziening ambtsjubilea	3.222	20.000	37.064
412004	Dotatie voorziening langdurig zieken	35.426	-	-14.346
412101	Inleen Personeel Conciërges	180.581	169.000	194.093
412104	Inleen Personeel overige	76.911	49.876	55.247
412105	Kosten nascholing	149.073	177.600	130.944
412106	Arbodienst	38.435	25.000	32.928
412108	Kosten outplacement	17.747	10.000	6.570
412109	Werving en selectie personeel	5.251	-	4.574
412110	aansluitkosten RTC	13.835	15.000	13.900
412112	Interim Management	-	50.000	97.856
412115	Overige personeels kosten	58.784	54.300	61.751
4.1	Personele lasten	12.658.729	11.666.258	11.440.885
	Afschrijflast gebouwen	1.775	1.775	6.091
	Afschrijflast Meubilair, inventaris, ICT	217.752	217.752	202.753
	Afschrijflast Leermiddelen	69.984	69.984	61.967
4.2	Afschrijflasten	289.511	289.511	270.811
431001	Huur gebouwen/lokalen	22.148	22.000	21.507
433001	Onderhoud Gebouwen	234.020	182.900	185.123
433010	Kosten Onderhoudsbeheer	33.178	22.500	21.641
433012	Dotatie voorziening onderhoud	1.165.438	430.000	370.000
434001	Energiekosten	221.490	256.750	228.070
434002	Water	5.241	5.595	5.205
435001	Schoonmaakbedrijf	312.461	331.350	325.436
435002	Overige schoonmaakkosten	36.137	37.550	43.604
436001	Publiekrechtelijke heffingen	41.813	39.800	40.494
437001	Overige huisvestingslasten	38.097	-	48
437002	Beveiligingskosten gebouw	14.266	16.900	16.078
4.3	Huisvestingslasten	2.124.289	1.345.345	1.257.206

Staat van baten en lasten				
		2022	Begroting	2021
441001	Telefoon- en faxkosten	5.013	6.800	6.261
441002	Portikosten	1.051	1.075	1.099
441003	Kantoorbenodigdheden	5.925	2.325	3.813
441004	Bankkosten	8.434	7.730	11.495
441005	Drukwerk	9.142	2.025	1.790
441006	Abonnementen	5.829	4.725	5.483
441007	Contributies	27.072	26.425	18.929
441008	Verzekeringen	14.368	15.000	13.614
441010	Reprokosten	66.267	58.500	70.524
441011	Accountantskosten	21.390	21.000	24.313
441012	Kosten administratiekantoor	68.436	66.000	64.552
441201	Kabeltelevisie en overige rechten	2.822	5.250	4.299
441221	Medezeggenschap MR	4.634	7.625	4.866
441222	Deskundigenadvies	160.833	138.100	114.736
441223	Onkostenvergoeding RvT	27.500	19.000	19.000
441400	Overige beheerslasten	1.764	-7.489	1.658
442001	Aanschaf klein inventaris	16.548	8.850	19.658
	Software en licentiekosten	210.216	217.250	224.728
	Overige ICT-kosten	84.455	89.000	143.754
	Leer- en hulpmiddelen	221.332	177.950	198.369
	Kosten testen en toetsen	9.750	7.750	8.339
	Werving leerling /PR	30.839	8.850	23.489
	Representatiekosten	8.460	4.100	2.587
	Culturele vorming	22.022	30.500	23.544
	Sportdag/vieringen	5.759	3.000	3.238
	Reisjes en excursies	15.918	14.500	16.293
	Vervoerskosten tbv leerling	298	2.400	576
	Begeleiding leerlingen	319.558	308.155	362.188
	Uitgaven subsidie Inhaal- en ondersteun	14.636	25.069	16.890
	Overige onderwijskosten	189.023	481.775	146.134
	Onvoorzien	-	-	-
4.4	Overige instellingslasten	1.579.294	1.753.240	1.556.219
4	Totaal lasten	16.651.823	15.054.355	14.525.121

6.13 Toelichting personele lasten

Onderstaand overzicht geeft het personeelsbestand weer voor het kalenderjaar 2022, 2021 en 2020.

Personele bezetting (FTE)	2022	2021	2020
Directie	9,2	8,4	11,1
Onderwijzend personeel	126,4	121,7	120,6
Onderwijs ondersteunend personeel	27,7	23	17,7
Totaal Personele bezetting	163,3	153,1	149,4

6.14 Specificatie Financiële baten en lasten

		2022	Begroting	2021
510001	Rentebaten	14.194	8.875	14.544
540001	Koerswijzigingen effecten	-157.586	-	-36.924
550002	Kosten effecten	-5.874	-6.000	-5.903
5	Financiële baten en lasten	-149.266	2.875	-28.283

6.15 Specificatie accountantskosten

Specificatie accountantskosten	2022	2021
Onderzoek van de jaarrekening	21.390	23.368
Andere controle opdrachten	0	0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0
Andere niet-controlediensten	808	945
Financiële baten en lasten	22.199	24.313

6.16 Verbonden partijen

Stichting Bravo maakt deel uit van twee samenwerkingsverbanden voor Passend Onderwijs: Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena en RSV Breda e.o..

Vanuit beide samenwerkingsverbanden worden Rijksbijdragen doorgestort naar onze Stichting voor taken op het gebied van Passend Onderwijs.

Overzicht Verbonden Partijen			
Naam	Juridische Zetel	Statutaire Zetel	Code Activiteiten
RSV Breda eo (vereniging)	Breda	Breda	4
Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena (stichting)	Waalwijk	Waalwijk	4

Code activiteiten: 1 contractonderwijs, 2 contractonderzoek, 3 onroerende zaken, 4 overige.

<https://stichtingbravoo.sharepoint.com/sites/BravooBestuurskantoor/Gedeelde>

documenten/Bedrijfsvoering/Jaarverslag/2022/Jaarrapport 2022/Bestuursverslag_2022 def 220623 getekend

RvT.docx

6.17 Overzicht Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector

WNT verantwoording 2022			
De WNT is van toepassing op stichting Bravoo. Het voor stichting Bravoo toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022: € 154.000 Het betreft het bezoldigingsmaximum PO.			
Dit maximum is gebaseerd op de volgende complexiteitspunten:			
Totale baten:	4	> € 5 mln; < € 25 mln	
Aantal bekostigde leerlingen:	2	> 1.500 II; < 2.500 II	
Gewogen aantal onderwijssoorten:	1	Alleen regulier BAO	
Totaal complexiteitspunten:	7		

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13 ^e maand van de functievervulling			
Gegevens 2022		Gegevens 2021	
bedragen x € 1	R. Venema	bedragen x € 1	R. Venema
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja	Dienstbetrekking?	ja
Onderwijsklasse	C	Onderwijsklasse	C
Bezoldiging		Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 112.762	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.364
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.025	Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.215
<i>Subtotaal</i>	€ 133.787	<i>Subtotaal</i>	€ 128.579
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 154.000	Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 149.000
Bezoldiging	€ 133.787	Bezoldiging	€ 128.579

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen					
Gegevens 2022					
bedragen x € 1	W. van den Elsen	N. Fouchier	W. Dankers	B. Baelemans-de Swart	M. Liebrechts
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	€ 7.500	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.100	€ 15.400	€ 15.400	€ 15.400	€ 15.400
Gegevens 2021					
bedragen x € 1	E. Schellekens	N. Fouchier	W. Dankers	M. de Leeuw-Reulen	W. van den Elsen
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	€ 5.000	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 22.350	€ 14.900	€ 14.900	€ 14.900	€ 14.900

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van WNT.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6.18 Ondertekening

Vaststellen van de jaarrekening

College van Bestuur:

Drs. R. Venema

Kaatsheuvel, 2023

Goedkeuren van de jaarrekening

Raad van Toezicht:

W. Dankers

Kaatsheuvel, 2023

N. Fouchier

Kaatsheuvel, 2023

M.Liebregts

Kaatsheuvel, 2023

W. van den Elsen (voorzitter)

Kaatsheuvel, 2023

B. Baelemans-de Swart

Kaatsheuvel, 2023

7. Overige Gegevens

7.1 Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat volgens de exploitatierekening over 2022 bedraagt € 256.157 negatief. Hiervan is € 733.075 onttrokken aan de algemene reserve, €470.009 toegevoegd aan de bestemmingsreserve publiek en € 6.909 toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat.

7.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting BRAVOO (Brabants Verenigd Openbaar Onderwijs)
Postbus 79
5170 AB KAATSHEUVEL

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting BRAVOO (Brabants Verenigd Openbaar Onderwijs) te Kaatsheuvel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting BRAVOO (Brabants Verenigd Openbaar Onderwijs) op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Wij zijn onafhankelijk van Stichting BRAVOO (Brabants Verenigd Openbaar Onderwijs) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK: 58941487

BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 23 juni 2023
Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

Kenmerk: 2023.0120.conv